

YABANCILAR VE ULUSLARARASI KORUMA KANUNU
UYARINCA ÖĞRENCİ İKAMET İZİNİ*

Arş. Gör. Saliha HALICI**

STUDENT RESIDENCE PERMIT ACCORDING TO THE LAW ON
FOREIGNERS AND INTERNATIONAL PROTECTION

ÖZ

Son yıllarda küreselleşmeyle beraber yurt dışında öğrenim gören öğrencilerin sayısında önemli bir artış olmuştur. Bu manada ülkemiz komşu ya da kültürel ve tarihi ilişkilerin yoğun olduğu ülkelerden gelen öğrenciler bakımından bir çekim noktası haline gelmiştir. Öğretim kurumlarından yararlanma bakımından yabancı ile vatandaş arasında eşitlik ilkesi hâkim olsa da, yabancıların bu konuda yerine getirmek zorunda oldukları bazı yükümlülükler vardır.

* Kabul Edildiği Tarih: 06.12.2017

DOI Numarası: [10.15337/suhfd.358661](https://doi.org/10.15337/suhfd.358661)

** Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Özel Hukuk Anabilim Dalı
Araştırma Görevlisi

E-mail Adresi: salihah14@hotmail.com

ORCID ID: orcid.org/0000-0003-1407-2112

Kural olarak yabancı bir öğrencinin ülkemizde öğrencilik haklarından yararlanabilmesi için öğrenci ikamet izni alması zorunludur. Konuyla ilgili düzenlemelere Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikte yer verilmiştir. Çalışmada, yabancıların öğrenci ikamet izni alma şartları, bu iznin sağladığı haklarla öğrenci ikamet izni yerine geçen belgeler mevzuat hükümleri çerçevesinde ele alınmaktadır.

ANAHTAR KELİMELER: *Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, Yabancı Öğrenci, İkamet İzni, Öğrenci İkamet İzni, Öğrenci İkamet İzninin Şartları.*

ABSTRACT

The number of students educating outside their country has increased over the last decades because of the globalization. In this sense, our country is the most important destination of foreign students especially from neighbour countries or those with historical or cultural relations. While the principle of equality between the foreigner and the citizen is prevalent in terms of benefiting from the educational institutions, there are some requirements that foreigners have to supply in this respect.

It is generally obligatory for foreigners to study in our country to obtain a student residence permit. In this study application for student residence permit, rights conferred by a student residence permit and documents accepted as student residence permit will be examined in the light of regulation concerning foreigners.

KEY WORDS: *Law on Foreigners and International Protection, Foreign Student, Residence Permit, Student Residence Permit, Student Residence Permit Requirements.*

GİRİŞ

Coğrafi konumu nedeniyle transit ülke konumunda olan Türkiye, son yıllarda bölgede yaşanan olumsuzluklar nedeniyle aynı zamanda, hedef ülke haline gelerek büyük bir göç dalgasına maruz kalmıştır. Yaşadıkları ülkelerdeki savaş ve çatışma ortamından kaçarak ülkemize sığınanların önemli bir kısmının çocuklardan oluştuğu göz önüne alındığında, okul çağındaki nüfusun bu göç

dalgası içinde önemli bir yer tuttuğu açıktır. İçinde buldukları şartlar nedeniyle zorunlu olarak ülkemize gelen öğrenim çağındakiler yanında, daha çok yüksek öğretim düzeyinde öğrenim görmek üzere ülkemize gönüllü olarak göç eden yabancıların sayısında da son zamanlarda hatırı sayılır bir artış olmuştur.

Ülkemizde öğrenim gören yabancıların sayısındaki artış¹, bu konuda bazı yasal düzenlemelerin yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Türk hukukunda temel hak ve hürriyetler bakımından kabul edilen vatandaşla yabancıların eşitliği ilkesi çerçevesinde, vatandaşlar gibi yabancıların da eğitim ve öğrenim hakkı koruma altına alınmıştır. Türk Anayasasında ekonomik ve sosyal haklar içinde düzenlenen eğitim hakkı, “eğitim hakkı ve ödevi” başlıklı 42. madde ile teminat altına alınmış; kimsenin eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılmayacağına işaret edilmek suretiyle vatandaş-yabancı ayrımı olmaksızın herkesin eğitim ve öğrenim hakkına sahip olduğu kabul edilmiştir. Dolayısıyla, yabancılar, devletin sağladığı eğitim imkânlarından yabancılık unsuru da dâhil olmak üzere, hiçbir ayrımcılığa maruz kalmadan tam ve etkili bir biçimde yararlanma hakkına sahiptir. Bununla birlikte, yabancıların eğitim² ve öğrenim³ hakkına bazı kısıtlamaların getirilmesi veya bu konuda vatandaşla oranla bazı ek şartlar aranması da mümkündür.

Yasal yollardan ülkeye giriş yapmış bir yabancıların öğrenim hakkını kullanabilmesi için gerekli şartlardan biri de, öğrenci ikamet izni almasıdır.

¹ Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün (GİGM) verilerine göre 2016 tarihi itibarıyla, öğrenci ikamet izni almak suretiyle ülkemizde öğrenim görmek amacıyla bulunan yabancı sayısı 61,116’dır: http://www.goc.gov.tr/files/files/faaliyet_raporu_020617.pdf (e. t. 25.10.2017).

² Bireye olumlu davranışlar kazandıran eğitim, aynı zamanda bireyin kişiliğini kazanması, akılcı ve özgür düşünebilme davranışı edinmesinde hayatî bir rol oynarken, bir mesleğin bilgi ve becerilerini de öğreten bir süreç olarak görülmektedir: **Adem, M.:** “Ulusal Eğitim Politikamız Nasıl Olmalıdır”, AÜSBFD, C. 52, S.1, 1997, s. 51.

³ Eğitim kavramına göre daha dar bir kavram olan öğrenim, bilgilendirilme yoluyla eğitilmektir. İnsanın doğumuyla başlayan ve hayatın tümüne yayılan bir süreç olan öğrenme, öğretim kurumlarında sistemli ve belli bir amaca yönelik olduğu zaman bir öğrenimden bahsedilir: **Kaya, E.:** “Eğitim Hakkı ve Özgürlüğünün Temeli Olarak Tercih Hakkı”, TAAD, S. 21, 2015, s. 127.

Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu⁴ (YUKK) ile mevzuatımıza giren öğrenci ikamet izni, kural olarak Türkiye'deki öğretim kurumlarında öğrenim görmek isteyen yabancıların almak zorunda oldukları bir ikamet izni türüdür. Yabancılar bakımından kural, öğrenci ikamet izni olarak öğrenim haklarından yararlanmak olduğu halde, bazı durumlarda diğer ikamet izinleri de, belli şartlarla sınırlı olmak üzere hamillerine öğrencilik haklarından yararlanma olanağı sunmaktadır. Bunun yanında, kanun koyucu tarafından ikamet izinleri arasında geçiş olarak adlandırılan bazı durumlarda, öğrenci ikamet izni dışında kalan birtakım belgeler, yabancılar için öğrenim haklarından yararlanma imkânı vermektedir.

Çalışmamızda öğrenci ikamet izni ele alınarak, bu konuda YUKK ve Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte⁵ (YUKKUY) yer alan düzenlemeler ışığında ayrıntılı bir inceleme yapılmıştır.

I. GENEL OLARAK İKAMET İZİNİ

İkamet izni, YUKK'un düzenli göçü teşvik ve düzensiz göçü azaltmak amacıyla kullandığı bir araç olmakla beraber, yabancıların Türkiye'de bulunmalarına ilişkin düzenlemelerin de bel kemiğini oluşturmaktadır⁶. Zira ikamet izni, yabancılar için Türkiye'de kalma hakkı veren izin belgesidir (YUKK m. 3/1/j)⁷.

⁴ RG. 11. 04 2013-28615.

⁵ RG. 17.03.2016-29656.

⁶ **Açıkgöz M./Ariner, H. O.:** "Turkey's New Law On Foreigners and International Protection: An Introduction", Turkish Migration Studies Group, Briefing Paper 2, 2014, s. 12.

⁷ İkamet izni ile ilgili olarak bkz. **Aybay, R./ Dardağan Kibar, E.:** Yabancılar Hukuku, İstanbul 2010, s. 127 vd.; **Çelikel, A./ Öztekin Gelgel, G.:** Yabancılar Hukuku, İstanbul 2017, s. 101 vd.; **Çiçekli, B.:** Yabancılar ve Mülteci Hukuku, Ankara 2014, s. 95 vd.; **Dardağan Kibar, E.:** "An Overview Discussion of the New Turkish Law On Foreigners and International Protection", Perceptions, 2013, Vol. XVIII, No: 3 s. 116; **Doğan, V.:** Türk Yabancılar Hukuku, Ankara 2016, s. 66 vd.; **Eksi, N.:** Yabancılar ve Uluslararası Koruma Hukuku, İstanbul 2014, s. 85 vd.; **Erten, R.:** "Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Hakkında Genel Bir Değerlendirme", GÜHFD, C. XIX, S. 1, 2015, s. 19 vd.; **Tekinalp, G.:** Türk Yabancılar Hukuku, İstanbul 2003, s. 43 vd.

Türkiye’de oturmak isteyen bir yabancıнын belli bir ikamet nedeni göstermesi ve buna uygun olarak alacağı ikamet izni ile ilgili yükümlülükleri yerine getirmesi gerekir⁸. Bu doğrultuda, kural olarak Türkiye’de, vizenin veya vize muafiyetinin tanıdığı süreden ya da vize süresi ne kadar olursa olsun doksan günden fazla kalacak yabancıların ikamet izni almaları zorunludur (YUKK m. 19/1)⁹. YUKK m. 19/1 çerçevesinde ikamet izni almak zorunda olan yabancılar, geliş amaçlarına uygun şekilde YUKK m. 30’da sayılan ikamet izni türlerinden birini almakla mükelleftirler. Buna göre, kısa dönem ikamet izni, aile ikamet izni, öğrenci ikamet izni, uzun dönem ikamet izni, insanî ikamet izni ve insan ticareti mağduru ikamet izni türlerinden birinin alınması, yabancıların yasal olarak Türkiye’de oturmaları bakımından bir zorunluluktur.

Bir yabancıнын Türkiye’de oturabilmesi ikamet izni almasına bağlı olmakla beraber, ikamet izni yerine geçen bazı belgelerin, hamillerine ikamet izninden muafiyet sağladığı YUKK m. 20’de özel olarak belirtilmiştir¹⁰. Buna göre, vatansızlara verilen vatansız kişi kimlik belgesi (YUKK m. 20/1/b, m. 50/2), doğumla Türk vatandaşı olup da izin almak suretiyle Türk vatandaşlığından çıkan yabancıılara verilen mavi kart (YUKK m. 20/1-f), geçerli çalışma izni ya da çalışma izni muafiyet belgesi (YUKK m. 27/1), hamili yabancıların ikamet izninden muaf tutulmalarına dayanak teşkil etmektedir. Bunun yanında, uluslararası koruma statüsü elde etmiş ya da bu konuda başvuruda bulunmuş yabancılar bakımından da ikamet izninden muafiyet sözü konusu olabilmektedir (YUKK m. 20/1-g). Buna göre, uluslararası koruma başvurusu kayıt belgesi (YUKK m. 69/7), uluslararası koruma başvuru sahibi kimlik belgesi (YUKK m. 76/1) ile mülteciler için uluslararası koruma statüsü sahibi kimlik belgesi (YUKK m. 83/1), sahibi yabancıya Türkiye’de oturma bakımından ikamet izninden muafiyet sağlamaktadır. İlave olarak, YUKK m.

⁸ Açıkgöz/Ariner, s. 12.

⁹ YUKKUY m. 19/2’de, vize veya vize muafiyetinin sağladığı süreden ya da doksan günden daha kısa süre kalacak yabancıların da isteğe bağlı olarak ikamet izni başvurusunda bulunabilecekleri hüküm altına alınmıştır.

¹⁰ İkamet izni muafiyeti ile ilgili olarak bkz. Çelikel/Öztekin Gelgel, s. 103-104; Çiçekli, 97-98; Çörtoğlu Koca, S.: “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Uyarınca Yabancıların Türkiye’de İkameti ve Uzun Dönem İkamet İznine İlişkin Değerlendirmeler”, ABD, S. 2016/2, s. 51 vd.; Doğan, s. 67-68; Ekşi, s. 85-86.

20’de ayrıca sayılmasa da, şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü sahiplerine verilen uluslararası koruma statüsü sahibi kimlik belgesi de, YUKK m. 83/3 uyarınca ikamet izni yerine geçtiğinden, söz konusu belgeler de ikamet izninden muafiyet sağlar. Nitekim YUKKUY m. 20/1-g’de uluslararası koruma statüsü elde etmiş ya da bu konuda kayıt ya da başvuru yapmış olan herkesin, kimlik belgesi ya da kayıt belgesi ile ikamet izninden muaf olduğu hükme bağlanmıştır.

YUKK’ta öngörülen ikamet izni muafiyet hallerine ilave olarak, YUKKUY m. 20/1-h’de, İskân Kanunu¹¹ kapsamında Türkiye’ye kabul edilen göçmen belgesi sahibi yabancıların da ikamet izninden muaf olacağı hükme bağlanmıştır. YUKKUY’da ikamet izni bakımından öngörülen bir başka muafiyet hali, geçici koruma kimlik belgesi sahiplerine yöneliktir. Kitlesel akınlara ülkemize gelen ve geçici koruma altına alınan yabancılar için verilen geçici koruma kimlik belgesinin ikamet izninden muafiyet sağlayacağı YUKKUY m. 20/1-ı’da düzenlenmiş olsa da, geçici korumaya ilişkin özel düzenleme niteliği arz eden Geçici Koruma Yönetmeliği¹² (GKY) m. 25/1 uyarınca, geçici koruma kimlik belgesi, ikamet izni veya ikamet izni yerine geçen belgelere eşdeğer sayılmayacaktır.

YUKK’ta yer almamakla birlikte, ikamet izninden muaf yabancılar için Uluslararası İşgücü Kanunu’nda¹³ (UİK) da bazı ilaveler getirilmiştir. Bu kapsamda, turkuaz kart sahipleri (UİK m. 11/4) ile süresiz çalışma izni sahipleri (UİK m. 10/4), statüleri gereğince ikamet izninden muaf tutulmaktadır¹⁴.

Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle bazı devlet vatandaşlarına ikamet izninden muafiyet sağlanması da imkân dâhilindedir. Böylece akit taraf devlet vatandaşları, ikamete ilişkin diğer şartları yerine getirmek kaydıyla, ikamet izni almadan Türkiye’de oturma hakkına sahip olurlar¹⁵. Kanun koyucu, Türkiye’de görevli diplomasi ve konsolosluk memurları ve bunların ailelerinden Dışişleri Bakanlığınca bildirilenler ile

¹¹ RG. 26.09.2009-26301

¹² RG. 22.10.2014-29153.

¹³ RG. 13.08.2016-29800.

¹⁴ Çelikel/Öztekin Gelgel, s. 198; Doğan, s. 167-168.

¹⁵ Çiçekli, s. 97-98; Doğan, s. 67.

uluslararası kuruluşların Türkiye'deki temsilciliklerinde çalışan ve statüleri sözleşmelerle belirlenmiş olan yabancıların da uluslararası sözleşmeler veya uluslararası teamül kuralları gereğince ikamet izninden muaf tutulacaklarını öngörmektedir (YUKK m. 20/1-c, ç, d, e)¹⁶. İlave olarak, YUKKUY m. 20/1-e uyarınca, Türkiye'de yerleşik yabancı misyonlarda geçici bir süreyle görevlendirilip pasaportuna, Dışişleri Bakanlığı tarafından en fazla altı ay süreli ikamet izninden muafiyet sağlayan geçici görev şerhi tatbik edilenlerin de ikamet izninden muaf olduğu hükme bağlanmıştır.

Son olarak vurgulanmalıdır ki, ikamet izni muafiyeti, belli bir statünün sağladığı bir imkân olup, yabancıya süresiz bir muafiyet sağlamaz. İlgili statü ya da muafiyet sağlayan durumun sona ermesi halinde, ikamet izninden muaf olan yabancıların diğer yabancılar gibi ikamet izni alma yükümlülüğü doğar¹⁷. Dolayısıyla, ikamet izninden muaf tutulmayı gerektirecek durumun ortadan kalkması halinde, yabancı, Türkiye'de kalmaya devam ederse, YUKK m. 20/2 gereği ikamet izni başvurusunda bulunmakla mükelleftir.

II. ÖĞRENCİ İKAMET İZNI

A. Genel Olarak

Vize Türkiye'ye yalnızca giriş imkânı sağladığından, Türkiye'de öğrenim görmek isteyen bir yabancıнын, kural olarak ikamet izni alması zorunludur. Nitekim YUKK m. 30'da sayılan ikamet izni türlerinden biri de öğrenci ikamet iznidir¹⁸.

¹⁶ Bu yabancılara, kural olarak görev süresiyle sınırlı ve ikamet izni yerine geçmek üzere şekil ve içeriği, İçişleri ve Dışişleri Bakanlığınca birlikte belirlenen belge tanzim edilir (YUKK m. 20/2). Bu çerçevede, Türkiye'de bulunan ve akredite edilmiş büyükelçilik, elçilik, muvazzaf başkonsolosluk, konsolosluk, muavin konsolosluk, konsolosluk ajanlıkları ve uluslararası kuruluş temsilciliklerinde görev yapan yabancı misyon personeli ve aile bireylerine Dışişleri Bakanlığı tarafından "Yabancı Misyon Kimlik Kartı" düzenlenir: <http://www.goc.gov.tr/icerik6/yabanci-misyon-personeli-ve-aile-bireylerinin-ikamet-islemleri> 409 414 4652 icerik (e. t. 23.02.2017).

¹⁷ Çelikel/Öztekin Gelgel, s. 104; Çiçekli, s. 98.

¹⁸ YUKK öncesi dönemde mülga Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilere İlişkin Yönetmelik çerçevesinde yabancıların "öğrenim meşruhatlı ikamet tezkeresi" alması zorunlu idi (m. 3). Söz konusu Yönetmeliğin yürürlükte olduğu dönemde yabancı öğrencilerin Türkiye'de öğrenimlerine ilişkin mevzuat hükümlerinin tahlili için bkz.

Öğrenci ikamet izninin kişi bakımından uygulama alanı, ekseriyetle yükseköğretim kurumlarında öğrenim görecektir yabancılar. Bu doğrultuda, YUKK m. 38/1 uyarınca Türkiye’de bir yükseköğretim kurumunda ön lisans, lisans, yüksek lisans ya da doktora öğrenimi görecektir yabancılar öğrenci ikamet izni verilir¹⁹. Bunun yanında, uygulamada tıpta uzmanlık eğitimi ve diş hekimliğinde uzmanlık eğitimi seviyelerinde öğrenim görecektir yabancılar da öğrenci ikamet izni alma zorunluluğu getirilmiştir²⁰.

YUKK m. 38/2’de ilk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim görecektir yabancılar da öğrenci ikamet izni verilebileceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre, bakımı ve masrafları gerçek veya tüzel kişi tarafından üstlenilen ilk ve orta derecede öğrenim görecektir yabancılar, velilerinin veya yasal temsilcilerinin muvafakatiyle öğrenimleri süresince birer yıllık sürelerle öğrenci ikamet izni verilebilecektir. Bu doğrultuda, YUKKUY m.35/1’de de aile ikamet izni bulunmayan ilk ve orta derecede öğrenim görecektir yabancıların öğrenci ikamet izni almakla yükümlü oldukları öngörülmüştür. Bununla birlikte, YUKK ve YUKKUY’un ilk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim bakımından öğrenci ikamet izni alma zorunluluğuna ilişkin düzenlemelerinde bir farklılık ortaya çıkmaktadır. Zira YUKK m. 38/2, ilk ve orta derecede öğrenim görecektir yabancıları bakımı ve masrafları gerçek veya tüzel kişi tarafından üstlenilen yabancılar özgülemekte iken; YUKKUY m. 35/1, bu yönde bir sınırlama yapmaksızın aile ikamet izni bulunmayan ilk ve orta derecede öğrenim görecektir bütün yabancıları kapsamına almaktadır. Kanaatimizce, YUKK m. 38/2 ile kastedilen, Türkiye’deki ilk ve ortaöğretim

Sargın, F.: “Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkiye’ye Giriş, Türkiye’de İkamet Etme ve Çalışma Hakları”, MHB, Yılmaz Altuğ’a Armağan, S. 1-2, 1997-1998, s. 321 vd. YUKK öncesi dönemde yabancıların öğrenimine ilişkin düzenlemeler için ayrıca bkz. **Özbek, N.:** Türkiye’deki Yabancıların Öğrenim ve Öğretim Özgürlüğü, Ankara 2000, s. 39 vd.

¹⁹ YUKK’ta ikamet izni ile ilgili düzenlemeler verilmiş amaçlarına göre farklılaşmanın yanında, idarenin bu izinleri takdirî ya da bağlı yetki kuralı çerçevesinde verebileceğine ilişkin hükümler de farklılık göstermektedir. Bu doğrultuda, Kanun’da kısa dönem ve aile ikamet izninin “verilebileceği” ifade edilmişken, öğrenci ikamet izni bakımından “verilir” ifadesi kullanılmıştır: Tespit için bkz. **Erten**, s. 22.

²⁰ http://www.goc.gov.tr/icerik6/ikamet-izni-cesitleri_409_414_4664_icerik (e. t. 23.02.2017).

kurumlarındaki öğrenimi gerek yasal temsilcisi dâhil bir gerçek kişi, gerek bir tüzel kişi tarafından maddî olarak teminat altına alınmış yabancıların öğrenci ikamet izni almasının veli ya da yasal temsilcilerinin muvafakatiyle mümkün olduğudur. Yoksa kanun koyucunun, ilk ve orta öğrenim derecelerinde öğrenim görme hakkını bazı yabancılar için öğrenci ikamet izninden muafiyet sağlama yönünde bir amacı yoktur. Nitekim YUKKUY m. 35/1, bu duruma uygun olarak, ilk ve ortaöğretim derecelerinde öğrenim görecektir yabancılar aile ikamet izni bulunması hali hariç, öğrenci ikamet izni alma zorunluluğu yüklemektedir.

Bu açıklamalardan hareketle, yabancılar bakımından, Türkiye'deki öğretim kurumlarında öğrenim görebilmek için öğrenci ikamet izni almak zorunludur. Ancak kanun koyucu ilk ve ortaöğretim derecelerinde öğrenim görecektir yabancılar için bir istisna öngörmektedir. YUKK m. 34/4 gereğince, yabancılar, öğrenci ikamet izni almaksızın on sekiz yaşına kadar aile ikamet izni ile ilk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim görebilme hakkına sahiptir. Bu durumda, bir yabancıların ilk ve orta derecede öğretim kurumlarında öğrenim görebilmesi ya öğrenci ikamet izni ile ya da on sekiz yaşına kadar geçerli olmak üzere aile ikamet izni ile mümkündür²¹. İlave olarak belirtmek gerekir ki, yasal temsilcisinin bakmakla yükümlü olduğu yabancıların aile ikamet izni on sekiz yaşını doldursalar bile devam eder ve bu kişiler öğrenci ikamet izninin sağladığı haklardan da aynen yararlanır (YUKKUY m. 30/5)²². Benzer şekilde, uzun dönem ikamet izni sahipleri de öğrenci ikamet izni almak zorunda olmaksızın öğrencilik haklarından yararlanabilirler²³. Zira uzun dönem ikamet iznini haiz yabancılar, YUKK m. 44/1'te belirtilen durumlar uyarınca askerlik yapma yükümlülüğü, seçme ve seçilme, kamu görevlerine girme, muaf olarak araç ithal etme ve özel kanunlardaki düzenlemeler hariç sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı kalmak ve bu hakların kullanımında ilgili mevzuat

²¹ Tespit için bkz. **Güner, C.:** "Yetkili Makam Kararıyla Genel Yoldan Türk Vatandaşlığının Kazanılmasında Öğrenci Olmanın Etkisi", YBHD, 2016/2, s. 312.

²² On sekiz yaşını doldurduğu halde destekleyicinin veya eşinin bakmakla yükümlü olduğu yabancıların belirlenmesinde, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (RG. 16.06.2006-26200) hükümleri uygulanır (YUKKUY m. 30/5).

²³ Uzun dönem ikamet izninin sağladığı haklarla ilgili olarak bkz. **Çörtoğlu Koca,** s. 69 vd.

hükümlerine tabi olmak şartıyla Türk vatandaşlarıyla eşit muameleyle tabi tutulurlar. Ayrıca YUKKUY 41/1-ç gereğince, uzun dönem ikamet izni sahibi yabancıların Türkiye'deki ikamet, seyahat, çalışma, yatırım, ticari faaliyet, miras, taşınır ve taşınmaz iktisabı ile ferağı gibi konulara yönelik işlemleri, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından Türk vatandaşlarına uygulanmakta olan mevzuata göre yürütülür. Sağladığı haklar bakımından öğrenci ikamet iznine nazaran daha kapsamlı olan uzun dönem ikamet izni, sahibi yabancıya ayrıca öğrenci ikamet izni almasına gerek olmaksızın öğrencilik haklarından yararlanma imkânı vermektedir.

Türkiye'ye öğrenim görmek amacıyla kamu kurum ve kuruluşları aracılığıyla gelecek yabancıların durumu YUKK m. 38/5'de özel olarak düzenlenmiştir. Bu çerçevede Türkiye'ye gelecek olan yabancı öğrencilere de, öğrenimleri süresince öğrenci ikamet izni verilebileceği hükme bağlanmıştır²⁴.

Uygulamada, öğrenci ikamet iznine ilişkin düzenlemelerden bazıları farklı değerlendirilmektedir. Buna göre, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından çıkarılan 23.09.2014 tarih ve 2014/21 sayılı Yabancılara Yönelik Eğitim ve Öğretim Hizmetleri konulu Genelge²⁵ uyarınca, MEB'e bağlı özel veya devlete ait her tür ve derecedeki öğretim kurumuna kayıt yaptırılabilmesi için yabancıların, YUKK m. 30'da düzenlenen ikamet izinlerinden herhangi birini haiz olmaları ya da m. 20'nin öngördüğü ikamet izni muafiyeti kapsamına girmeleri veya m. 91 gereğince geçici koruma altına alınmış yabancılardan olmaları şart koşulmuştur. Bu nedenle, söz konusu yabancılar, Türkiye'de öğrenim görmek istedikleri takdirde, öğrenci ikamet izni ile sınırlı olmaksızın herhangi bir ikamet izni türü ile öğretim kurumlarına kayıt yaptırabilecektir. Bunun yanında, ikamet izni muafiyeti kapsamında ya da geçici koruma altında olan yabancılar da, öğrenci ikamet izni almak zorunda olmaksızın diğer şartları yerine getirmek koşuluyla öğrencilik haklarından yararlanabilecektir.

Üzerinde durulması gereken hususlardan bir diğeri de, bazı eğitim faaliyetlerinin öğrenci ikamet izni alınmasını zorunlu kılan öğrenim

²⁴ Söz konusu düzenleme, UİK'in 27. maddesi ile ek fıkra olarak YUKK m. 38'e eklenmiştir.

²⁵ Genelge için bkz. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/yabyonegiogr_1/yabyonegiogr_1.html (e. t. 01.03.2017).

kapsamında görülmeyip, kısa dönem ikamet izni verilebilecek sebepler arasında sayılmasıdır²⁶. Genel anlamda öğrenci olarak kabul edilebilecek olmakla beraber, ilk, orta ve yükseköğretim kurumlarında olduğu gibi kural olarak düzenli ve periyodik bir zamana bağlanmamış bazı eğitim faaliyetlerine katılmak üzere Türkiye'ye gelecek yabancılara öğrenci ikamet izni alma zorunluluğu yüklenmemiştir. Bu doğrultuda Türkiye'ye gelecek yabancıların şartlarını yerine getirmek kaydıyla kısa dönem ikamet izni alması yeterlidir.

Kısa dönem ikamet izni verilebilecek yabancıları sayan YUKK m. 31, genel olarak bir amacın gerçekleşmesiyle sınırlı olmak üzere, belli bir süre Türkiye'de kalacak olan yabancıları kapsamına almaktadır²⁷. Bu bağlamda, kendisine kısa dönem ikamet izni verilebilecek yabancılar arasında eğitim, kurs, staj ve benzeri amaçlarla Türkiye'de kalacak olanlar da yer almaktadır. İlk olarak, Türkiye'nin taraf olduğu sözleşmeler ya da öğrenci değişim programları çerçevesinde eğitim veya benzeri amaçlarla gelecekler, kısa dönem ikamet izni olarak Türkiye'de kalabilirler (YUKK m. 31/1-d, YUKKUY m. 28/6)²⁸. YUKK ve YUKKUY, değişim programları kapsamında gelen yabancılar

²⁶ Kısa dönem ikamet izni ile ilgili olarak bkz. **Çelikel/Öztekin Gelgel**, s. 105 vd.; **Doğan**, s. 72; **Eksi**, s. 89 vd.

²⁷ YUKK m. 31 uyarınca kendilerine kısa dönem ikamet izni verilebilecek olan yabancılar şunlardır: Bilimsel araştırma amacıyla gelecekler, -Türkiye'de taşınmaz malı bulunanlar, -Ticari bağlantı veya iş kuracaklar, -Hizmet içi eğitim programlarına katılacaklar, -Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu anlaşmalar ya da öğrenci değişim programları çerçevesinde eğitim veya benzeri amaçlarla gelecekler, -Turizm amaçlı kalacaklar, -Kamu sağlığına tehdit olarak nitelendirilen hastalıklardan birini taşımamak kaydıyla tedavi göreceklere, -Adli veya idarî makamların talep veya kararına bağlı olarak Türkiye'de kalması gerekenler, -Aile ikamet izninden kısa dönem ikamet iznine geçenler, -Türkçe öğrenme kurslarına katılacaklar, -Kamu kurumları aracılığıyla Türkiye'de eğitim, araştırma, staj ve kurslara katılacaklar, -Türkiye'de yükseköğrenimini tamamlayanlardan mezuniyet tarihinden itibaren altı ay içinde müracaat edenler.

²⁸ Ülkeye yasal yollardan giriş yapmış olmak kaydıyla öğrenci değişim programları çerçevesinde ülkemizde öğrenim göreceği bir yabancı, öğrenim göreceği öğretim kurumuna kayıt yaptırdığına dair bilgi ve belgeleri ikamet izni başvurusunda sunmakla mükelleftir (YUKK m. 32/1-a). Ayrıca genel sağlık ve güvenlik standartlarına uygun barınma şartlarına sahip olduğunun, gerekli görülmesi halinde vatandaş olunan ya da yasal olarak bulunulan ülkenin yetkili makamları tarafından düzenlenmiş adli sicil kaydını gösteren belgenin ve nihayet Türkiye'de kalınacak

bakımından kısa dönem ikamet iznini yeterli görmüşken; GiGM, uygulamalarında Erasmus+ veya diğer değişim programlarıyla gelecek olan yabancılara, öğrenim görecekları öğretim kurumundan aldıkları öğrenim amaçlı değişim programı kapsamında olduklarını gösterir belge karşılığında, bir yıl süreli öğrenci ikamet izni verilmesini öngörmektedir²⁹.

Kanun koyucu, kamu kurumları aracılığıyla Türkiye’de eğitim, araştırma, staj veya kurslara katılacakların da kısa dönem ikamet izni almalarını yeterli görmüştür (YUKK m. 31/1-ı, YUKKUY m. 28/14)³⁰. Benzer şekilde herhangi bir yükseköğretim kurumunda ön lisans, lisans ya da lisansüstü programlara kayıtlı olmayıp sadece Türkçe öğrenme kurslarına³¹ katılacak olan yabancıların da, kısa dönem ikamet izni almaları yeterlidir (YUKK md. 31/1-h)³².

adres bilgilerinin ikamet izni başvurusunda ibraz edilmesi zorunludur. İkamet izni başvurusunun uygun görülmesi halinde verilecek olan kısa dönem ikamet izninin süresi, değişim programı kapsamında kalınacak süreyi aşamayacaktır (YUKKUY m. 28/6). İkamet izni bakımından kısa süreli ikamet iznine tabi olan ve bunun için aranan şartları yerine getirmek zorunda olan değişim programı öğrencileri, öğrenim hakkıyla ilgili olarak kurumların aradıkları özel şartları da ayrıca yerine getirmek durumundadırlar. Kısa dönem ikamet izni, istisnalar hariç olmak üzere her defasında en fazla ikişer yıllık sürelerle verilir (YUKK m. 31/2). Ancak öğrenci değişim programları kapsamında gelen öğrencilerin ikamet izni süresi, eğitim veya benzeri amacın süresini geçemeyeceğinden, bu kişilere en fazla eğitim süresiyle sınırlı olarak ikamet izni verilir (YUKKUY m. 28/6).

²⁹ <https://e-ikamet.goc.gov.tr/ikamet/istenenBelgeler/ilkBasvurulstenenBelgeDownload> (e. t. 15.06.2017).

³⁰ Kamu kurumları aracılığıyla Türkiye’de eğitim, araştırma, staj veya kurslara katılacaklara düzenlenecek ikamet izninin süresi bir yılı geçemez (YUKKUY m. 28/14).

³¹ YUKKUY’da Türkçe kursu verecek olan kurumun MEB’den izinli olması şartı aranmıştır. Söz konusu Yönetmelik, Türkçe öğrenme kursuna kayıt yaptırarak kısa dönem ikamet izni alan yabancıların fiili olarak kurslara devam edip etmediğinin takibini de kursu veren kuruma bırakmıştır. Bu amaçla, kurs veren kurum, Türkçe öğrenim amacıyla kayıt yaptıran yabancıların kursa başlama ve devam durumunu İl Göç İdaresi Müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdür (m. YUKKUY m. 28/13).

³² Türkiye’ye Türkçe öğrenme kurslarına katılmak için gelecek olan yabancılar en fazla ikişer yıllık sürelerle öğrenci ikamet izni alabilecek olmakla birlikte, bu kapsamda verilecek olan ikamet izinlerinin en fazla iki defa verilebileceği hükme bağlanmıştır (YUKK m. 31/3). Ancak bu ikamet izninin verilebilmesi için yabancıların Türkçe kurs veren yetkili bir kuruma kayıt yaptırması şarttır. Bu durumda verilecek olan ikamet

Görüldüğü gibi, kısa dönem ikamet izni olarak kurs, staj, eğitim ve araştırma benzeri amaçlarla Türkiye’de kalmasına izin verilen yabancıların amacı, bir tür eğitim de olsa, kısa sürelidir. Bu durum, söz konusu yabancıların, Türk yabancılar hukuku sistematüğinde ikamet izni çerçevesinde öğrenci olarak nitelendirilmediklerini göstermektedir³³. Her ne kadar uygulamada, eğitim vizesi verilirken esas alınan eğitim kavramı geniş tutulmuş; staj amacıyla ülkemize gelecek yabancılar bakımından dahi eğitim vizesi şart koşulmuşsa da, eğitimin öznesi konumunda olan öğrenci kavramı, öğrenci ikamet izni açısından sınırlı bir biçimde ele alınmıştır. Bu doğrultuda, özel öğrencilik, açık öğretim veya uzaktan eğitim kapsamında Türkiye’de bulunan yabancılar öğrenci ikamet izni verilmeyeceği açıkça hükme bağlanmıştır (YUKKUY m. 35/14). Ancak Türkiye’ye yükseköğretim kurumlarına kayıt yaptırmak amacıyla geldiği halde, bu kurumların isteğiyle Türkçe hazırlık sınıfına ya da kurslarına yönlendirilen öğrenciler için, Türkçe hazırlık sınıfına ya da kurslarına gitmek zorunda olduklarını belgeledikleri takdirde, kısa dönem ikamet izni almak zorunda kalmaksızın, bir sonraki öğrenim döneminin başlangıcına kadar öğrenci ikamet izni düzenleneceği ayrıca hükme bağlanmıştır (YUKKUY m. 35/10).

B. Öğrenci İkamet İzni

1. Öğrenci İkamet İzninin Şartları

a. Genel Şartlar

Türkiye’de öğrenim görecekt yabancıların yerine getirmesi gereken ilk şart, ülkeye yasal yollardan giriş yapmaktır³⁴. Türkiye’ye gelecek olan tüm yabancıların tabi olduğu genel nitelikli bu şart, Pasaport Kanunu³⁵ ve YUKK’ta öngörülmüştür. Buna göre, Türk vatandaşları ve yabancılar, İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tayin olunan yolcu giriş-çıkış

izninin süresi iki yılı aşmamak kaydıyla kurs süresiyle sınırlanmıştır (YUKKUY m. 28/13).

³³ Güner, s. 314.

³⁴ Güner, s. 312. Genel olarak yabancıların ülkeye girişi ile ilgili olarak bkz. Çelikel/Öztekin Gelgel, s. 80 vd.; Dardağan Kibar, s. 110 vd.; Doğan, s. 37 vd.; Ekşi, s. 69; Erten, s. 11 vd.

³⁵ RG. 24.07.1950-7564.

kapılarından Türkiye'ye girebilirler (Pasaport Kanunu m. 1/1). Aynı şekilde YUKK m. 5/1'de de Türkiye'ye girişin ve Türkiye'den çıkışın sınır kapılarından³⁶ yapılacağı hükme bağlanmıştır³⁷.

İkinci olarak, Türkiye'ye sınır kapılarından giriş yapılırken pasaport ya da pasaport yerine geçen bir belge gösterilmesi, YUKK m. 6/1 ve Pasaport Kanunu m. 2/1 uyarınca zorunludur³⁸. Buna göre, Türkiye'ye sınır kapılarından giriş yapmak isteyen Türk vatandaşları ve yabancılar polis makamlarına usulüne uygun geçerli bir pasaport ya da pasaport yerine geçen bir belge göstermekle yükümlüdür (Pasaport Kanunu m. 2)³⁹. Geçerli bir pasaportu ya da pasaport

³⁶ Sınır kapısı, YUKKUY m. 3/1-cc'de tanımlanmıştır. Buna göre sınır kapısı, Bakanlar Kurulu kararıyla Türkiye'ye giriş ve Türkiye'den çıkış için tespit edilen, fizikî olarak dış çevreden ayrılmış veya böyle addedilen kara, hava, deniz ve demiryolu sınır geçiş noktalarıdır. Türkiye'de bu kapsamda hali hazırda 160 adet sınır kapısı bulunmaktadır: <http://ggm.gtb.gov.tr/gumruk-idareleri/hudut-kapilari> (e. t. 15.04.2017).

³⁷ Türkiye'de öğrenim görececek bir yabancı'nın Pasaport Kanunu ve YUKK uyarınca mevcut giriş-çıkış kapılarından ülkeye girmesi zorunludur. Aksi halde, yasal yollardan giriş şartı ihlal edilmiş olacağından, söz konusu yabancı'nın Türkiye'de kalarak öğrenim hakkını kullanması da söz konusu olamaz. Zira usulüne uygun olmayan yerlerden Türkiye'ye giren yabancılara YUKK m. 102/1-a gereğince idarî para cezası uygulanacak; bunun yanında YUKK m. 54/1-h uyarınca Türkiye'ye yasal giriş hükümlerini ihlal ettikleri gerekçesiyle haklarında sınır dışı etme kararı da alınacaktır. Ülkeye yasal giriş şartlarını ihlal edenlerin sınır dışı edileceğine ilişkin düzenleme genel nitelikli bir sınır dışı etme sebebi olarak kabul edilmiştir. Söz konusu sınır dışı etme sebebi, niteliği itibarıyla geniş bir uygulama alanına sahiptir. Zira ülkeye Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilen giriş-çıkış kapılarından farklı bir yerden giriş yapılması, pasaport ya da pasaport yerine geçen belge ibraz edilmemesi ya da vize alma zorunluluğunun ihlal edilmesi de yabancı'nın aynı hüküm gereğince sınır dışı edilmesine sebep teşkil edecektir: **Özçelik Bayraktaroğlu, G.:** "Yabancılar Ve Uluslararası Koruma Kanunu Hükümleri Uyarınca Yabancıların Türkiye'den Sınır Dışı Edilmesi", TBBD, S. 108, 2013, s. 225.

³⁸ Sınır geçişlerine ilişkin belge kontrollerinin, taşıtlarda seyir hâlinde de yerine getirilebileceği, havalimanlarının transit alanlarını kullanan yabancıların yetkili makamlarca kontrole tabi tutulabileceği de yine YUKK m. 6/2,3 ile düzenleme altına alınmıştır.

³⁹ Pasaport, kişiye bağlı bulunduğu devlet tarafından verilen ve kişinin ülkeden çıkmasına veya ülkeye girmesine kanunî bir engelin bulunmadığını gösteren bir belgedir: **Çelikel/Öztekın Gelgel**, s. 82. Pasaport yerine geçen belgeler ise, Pasaport Kanunu m. 12/B'de sayılmıştır. Buna göre, pasavanlar, idarî mektuplar, hudut geçiş

yerine geçen belgesi olmadan sınır kapılarına gelen yabancıların ülkeye girişine ise, izin verilmeyecektir (YUKK m. 7/1). Pasaport gösterme zorunluluğunun Türkiye'ye öğrenim görmek amacıyla gelecek yabancılar için de geçerli olduğuna şüphe yoktur. Bu bakımdan, Türkiye'ye öğrenim amaçlı olarak gelmek üzere yolcu giriş-çıkış kapılarından giriş yapacak olan yabancıların, bu esnada geçerli bir pasaport göstermesi zorunludur. Aksi halde, geçerli ve usulüne uygun olmayan bir pasaportla Türkiye'ye girmiş yabancı öğrencilere, tıpkı yasal giriş-çıkış kapılarından ülkeye giriş şartını ihlal eden yabancılar gibi, idarî para cezası uygulanacak ve haklarında sınır dışı etme kararı verilecektir.

YUKK m. 9/1 uyarınca, yabancıların Türkiye'ye girişi, kamu düzeni, kamu sağlığı veya kamu güvenliği gerekçeleriyle yasaklanabilir⁴⁰. Buna göre, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından da görüş alınmak suretiyle, GİGM tarafından kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından ülkeye girişlerinde sakınca görülen yabancılar hakkında giriş yasağı kararı alınması idarenin takdirindedir. Giriş yasağı kararının alınabileceği haller kamu düzeni, kamu sağlığı ve kamu güvenliği halleri ile sınırlı değildir. Zira sınır dışı edilen yabancılar hakkında aynı zamanda giriş yasağı kararı alınması zorunludur (YUKK m. 9/2). Buna göre idare, takdir yetkisi olmaksızın, bağlı yetki kuralı çerçevesinde sınır dışı edilen yabancı hakkında giriş yasağı kararı almak zorundadır. Ancak, hakkında sınır dışı kararı alınıp Türkiye'yi terke davet edilen ve bu davete uyup ülkeyi süresi içinde terk eden yabancılar, takdire bağlı olarak, giriş yasağı uygulamasına dâhil edilmeyebileceklerdir (YUKK m. 9/5)⁴¹.

Haklarında ülkeye giriş yasağı kararı alınmamış olma şartı, Türkiye'ye öğrenim amacıyla gelecek yabancılar için de geçerlidir. Bu bakımdan,

belgeleri, gemi adamı cüzdanları, demiryolu ve hava ulaşım araçları memur ve mürettebatına verilen vesikalar, seyahat belgesi ve benzeri belgeler pasaport muadili belgelerdir. İlave olarak, Kanun'da sayılan bu belgeler dışında hangi belgelerin pasaport yerine geçerli kabul edilebileceği konusunda İçişleri ve Dışişleri Bakanlıklarının yetkisi vardır (Pasaport Kanunu m. 2/3). Konu ile ilgili olarak bkz. **Çelikel/Öztekin Gelgel**, s. 82 vd.; **Çiçekli**, s. 81 vd.; **Doğan**, s. 39; **Eksi**, s. 70 vd.

⁴⁰ Giriş yasağı ile ilgili olarak bkz. **Çelikel/Öztekin Gelgel**, s. 96 vd.; **Çiçekli**, s. 85 vd.; **Dardağan Kibar**, s. 114; **Doğan**, s. 48.

⁴¹ **Çelikel/Öztekin Gelgel**, s. 97; **Doğan**, s. 49.

GİGM'nin takdir yetkisini kullanarak kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı gerekçeleriyle bir yabancı hakkında giriş yasağı koyması, bu yabancının Türkiye'de öğrenim hakkını kullanmasına da engel teşkil edecektir. Aynı zamanda, hakkında valilikler veya GİGM tarafından sınır dışı kararı alınmış bir yabancının da giriş yasağına tabi tutulması zorunluluğundan hareketle, ülkeye yeniden girişi mümkün olamayacağından, Türkiye'de öğrenim hakkını kullanması da bu yasağın devamı boyunca söz konusu değildir. Ancak giriş yasağı süresinin sona ermesi ya da giriş yasağının GİGM tarafından kaldırılması durumunda, yabancıların Türkiye'ye girebilmesi mümkün olacağından, gerekli şartları yerine getirdikleri takdirde, öğrenim hakkından yararlanabilmelerinin önünde de bir engel kalmayacaktır⁴².

b. Özel Şartlar

YUKK m. 39'da öğrenci ikamet izninin şartları sayılmıştır⁴³. Buna göre, Türkiye'de öğrenim görecek bir yabancının öğrenci ikamet izni alabilmesi için YUKK m. 38 kapsamında öğrenci ikamet izni için gerekli bilgi ve belgeleri ibraz etmesi, YUKK m. 7 uyarınca Türkiye'ye girişine izin verilmeyecek yabancılardan olmaması ve Türkiye'de kalacağı adres bilgilerini vermesi zorunludur. Bunun yanında, YUKKUY'da da konuya ilişkin ayrıntılı açıklamalara yer verilmiştir.

YUKK m. 39'da sayılan öğrenci ikamet izni alabilmek için gerekli şartlara yabancının başvuru esnasında sahip olması şarttır. Aksi halde, öğrenci ikamet izni başvurusu YUKK m. 40 gereğince reddedilir.

⁴² Türkiye'ye giriş yasağı süresi ile ilgili olarak bir üst limit belirlenmiş ve giriş yasağı süresinin en fazla beş yıl olacağı hükme bağlanmıştır. Ancak kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından ciddi bir tehdidin varlığı halinde bu süre, GİGM tarafından en fazla on yıla kadar arttırılabilecektir (YUKK m. 9/3). Bu durumda, giriş yasağının süresi, aynı gerekçeye dayanılarak on beş yıldan fazla olamayacaktır: **Çelikel/Öztekin Gelgel**, s. 97. Vizesi veya ikamet izni süresi sona eren ve bu durumu tespit edilmeden önce Türkiye dışına çıkmak için valiliklere başvuruda bulunup hakkında sınır dışı etme kararı alınan bir yabancının giriş yasağı süresi ise, en fazla bir yıl olabilecektir (YUKK m. 9/4). Kanun koyucu giriş yasağını kaldırma veya yasağa rağmen yabancının Türkiye'ye girişine belli bir süre izin verme konusunda GİGM'ye geniş bir takdir yetkisi vermiştir (YUKK m. 9/6).

⁴³ Konu hakkında bkz. **Çelikel/Öztekin Gelgel**, s. 110-111; **Doğan**, s. 78-80; **Eksi**, s. 92.

aa. Öğrenci İkamet İzni Kapsamındaki Bilgi ve Belgeleri İbraz Etmek

YUKK m. 39/1-a uyarınca, Türkiye’de öğrenim görecek yabancıların, öğrenci ikamet izni alma zorunluluğuna bağlı olarak yapacağı başvuruda, YUKK m. 38’in öngördüğü bilgi ve belgeleri ibraz etmeleri şarttır. YUKK m. 38’de öğrenci ikamet izni alabilmek için gerekli bilgi ve belgeler sayılmamış olmakla beraber, başvuruda bulunacak yabancıların öğrenim göreceği öğrenim derecesi dikkate alınarak söz konusu bilgi ve belgeler tespit edilebilecektir. Bunun yanında, YUKKUY m. 35 vd. maddeleri bağlamında da gerekli bilgi ve belgelerin kapsamının ortaya konması mümkündür.

aaa. Ön Kayıt Yaptırmak

YUKK m. 39/1’de aranan şartlar arasında düzenlenmemiş olmakla beraber, YUKKUY m. 36/1 uyarınca, yabancıların, öğrenci ikamet izni başvurusunu ön kayıt işlemi tamamlandıktan sonra yapabileceği hüküm altına alınmıştır. Bu bakımdan, gerek bizzat öğrencinin kendisinin, gerekse öğrenim göreceği öğretim kurumu aracılığıyla, GİGM tarafından belirlenecek usul ve esaslara göre öğrenci ikamet izni başvurusunda bulunabilmesi için ön kayıt yaptırması zorunludur. Bununla birlikte, Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulu⁴⁴ kararı ile Türkiye’deki öğrenim kurumlarına yerleştirilen yabancı öğrenciler için ön kayıt şartı aranmaz (YUKKUY m. 36/1)⁴⁵.

⁴⁴ Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun (RG. 06.04.2010-27544) m. 16 gereği Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulu, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Daire Başkanlığına bağlı sürekli kurullardan biridir. Kurul, Avrupa Birliği çerçevesinde yürütülen projeler ile Yükseköğretim Kurulu ve üniversiteler hariç olmak üzere, kamu kurum ve kuruluşlarınca ülkemizde eğitim görmesi uygun görülenlerle, uluslararası anlaşmalar çerçevesinde ülkemize gelen öğrencilerin, ülkemizdeki eğitim süreçlerinin başarılı bir şekilde sonuçlandırılması için gerekli esasları belirler ve ilgili kurumlar arasında koordinasyonu sağlar (m. 19/b).

⁴⁵ Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulu kararı ile yerleştirilenlerden ön kayıt aranmayacağına ilişkin uygulamaya yönelik usul ve esaslar GİGM ile Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulu Sekreteryasınca birlikte belirlenir (YUKKUY m. 36/1).

YUKKUY m. 36/1 çerçevesinde öğrenim göreceği öğretim kurumuna ön kayıt yaptıran bir yabancı öğrencinin, ön kayıt işlemini gerçekleştirdiğine dair öğretim kurumundan alacağı belgeyi, öğrenci ikamet izni başvurusunda bulunurken yetkili makama ibraz etmesi gerekir. Aynı şekilde, ön kayıt işleminden muaf tutulan Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulu kararı ile Türkiye'deki öğrenim kurumlarına yerleştirilen yabancı öğrencilerin de bu niteliği haiz olduklarını gösteren belgeyi, YUKK m. 39/1-a gereğince yetkili makama ibrazı zorunludur.

bbb. Yeterli Maddî İmkâna Sahip Olmak

Türkiye'de öğrenim görececek yabancıların ülkede kalacakları süre içerisinde yeterli ve düzenli maddî imkâna sahip olması şarttır (YUKKUY m. 22/6). Buna göre, yabancı öğrencinin yeterli ve düzenli maddî imkâna sahip olup olmadığına takdiri idareye aittir. Zira bu konuda yabancıнын beyanı esas alınmaktadır. Bu beyanın inandırıcı bulunmaması durumunda, idarece yabancından maddî imkânının somut tespitini sağlayacak bilgi ve belge talep edilebilecektir⁴⁶.

Yeterli ve düzenli maddî imkâna sahip olma konusunda getirilen bu şart, yükseköğretim kurumlarında öğrenim görececek yabancılar için geçerlidir. İlk ve orta derecede öğrenim görececek yabancıların bakım ve masraflarının üstlenilmesine ilişkin ölçütler ise, ilgili kurumların görüşleri alınarak GİGM tarafından belirlenir (YUKKUY m. 35/5). Bu doğrultuda, bakımı ve masrafları gerçek ve tüzel kişi tarafından üstlenilen ilk ve orta derecede öğrenim görececek yabancıların YUKK m. 38/2'de öngörülen yeterli ve düzenli bir maddî imkâna sahip olmak şartı çerçevesinde, kendilerinin bakım ve masraflarının karşılandığını gösterir bir belgeyi öğrenci ikamet izni başvurusu sırasında sunması gerektiği kanısındayız.

⁴⁶ Yabancı öğrencinin Türkiye'de kalacağı süre içinde yeterli ve düzenli maddî imkâna sahip olup olmadığına tespitinde, YUKKUY bazı kriterler belirlemiştir. Buna göre, yabancıнын başvuru yaptığı yıl itibarıyla geçerli net asgarî ücret kadar aylık gideri karşılayabilecek maddî güce sahip olması, toplam geliri asgarî ücretten az olmamak kaydıyla kendisi dâhil her bir aile üyesi için asgarî ücretin üçte biri kadar maddî güce sahip olması ve maddî imkânını sadece üçüncü kişilerin taahhütlerine dayandırmaması gerekir (YUKKUY m. 22/6-a, b, c).

Kamu kurum ve kuruluşları aracılığıyla ülkemize getirilen yabancı öğrencilerden, ülkemizde buldukları sürece iâşe, sağlık ve barınma giderlerinin ilgili kurumca karşılanacağını belirtir belge ile müracaatları durumunda, gelir beyanı istenmeyeceği YUKKUY m. 35/9 düzenleme altına alınmıştır. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da yer alan düzenlemeye göre, Uluslararası Öğrenciler Daire Başkanlığının görevlerinden biri, yurtdışından öğrenim görmek amacıyla ülkemize gelen öğrencilere burs, barınma, iâşe, sigorta, tedavi ve diğer giderlere ilişkin destek sağlamaktır (m. 11/1-ğ). Bu durumda, yabancı öğrencilerin ülkemizde bulunduğu sürece iâşe, sağlık ve barınma giderlerinin ilgili kurumca karşılanacağına dair belge, gelir beyanı veya bu beyana ilişkin bilgi ve belgelere ikame bir belge olarak kabul görmektedir.

ccc. Geçerli Sağlık Sigortası Yaptırmak

YUKKUY m. 35/8 uyarınca, geçerli sağlık sigortasına sahip olmak, öğrenci ikamet izni alabilmek bakımından zorunludur. Genel olarak ikamet izni alabilme bakımından yerine getirilmesi gereken bu şart (YUKKUY m. 22/13), öğrenci ikamet izni bakımından özel olarak düzenlenmiş; öğrenci ikamet izni talebinde bulunacak olan yabancının talep ettiği ikamet izni süresini kapsayacak şekilde, geçerli bir sağlık sigortasına sahip olması gerektiği hükme bağlanmıştır. Buna karşın yabancı öğrenciler, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerine göre, kayıt tarihinden itibaren üç ay içinde genel sağlık sigortalısı olmak için başvurduğu takdirde, kendisinden ayrıca sağlık sigortası istenmez (YUKKUY m. 35/8). Böylece genel sağlık sigortası kapsamına alınan yabancının geçerli bir sağlık sigortasına sahip olduğu kabul edilir (YUKKUY m. 22/13).

Kayıt tarihinden itibaren üç ay içinde başvuruda bulunmayarak genel sağlık sigortalısı olma hakkının kaybı, yabancının özel sağlık sigortası yaptırmasını zorunlu kılar (YUKKUY m. 35/8)⁴⁷. Bu anlamda, sağlık sigortasının

⁴⁷ Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu m. 60 (Ek fıkra: 13/2/2011-6111/34 m.; Değişik: 21/5/2013-6486/1 m.) da benzer bir düzenlemeye yer vermiştir. Buna göre, (Ek fıkra: 13/2/2011-6111/34 md.; Değişik: 21/5/2013-6486/1 m.) ülkemizde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler, birinci fıkranın (d) bendindeki karşılıklılık şartı ve 52. maddenin ikinci fıkrasının ikinci cümlesindeki

yaptırılacağı şirketler bakımından bir sınırlama getirilmiş; yurt içinden yapılacak ikamet izni başvurularında, yabancı şirketler tarafından yapılan özel sağlık sigortalarının kabulünün ancak bunların Türkiye’de akdedilmeleri halinde mümkün olacağı hükme bağlanmıştır (YUKKUY m. 22/13). Böylece genel sağlık sigortası kapsamında olmayan veya Sosyal Güvenlik Kurumuna başvurmayan bir yabancıнын bir yıl ve üzeri ikamet izni taleplerinde yılsonunda yenilenmek şartıyla bir yıl süreli özel sağlık sigortası yaptırmaması şarttır (YUKKUY m. 22/14).

İki taraflı sosyal güvenlik sözleşmeleri kapsamında Türkiye’de sağlık hizmetlerinden yararlanan yabancılar, bu durumu belgelendirmeleri kaydıyla özel ya da kamu sağlık sigortası yaptırmak zorunda değildirler (YUKKUY m. 22/13). Ancak bu durum, sağlık sigortası yaptırmama bakımından bir muafiyet yaratmamakta, aksine yabancılar ikili sözleşmeler çerçevesinde sağlık hizmetlerinden yararlandıklarından Türkiye’de geçerli bir sağlık sigortasına sahip oldukları varsayılmaktadır. Dolayısıyla, Türkiye’de öğrenim görecekt yabancıların da, sosyal güvenlik sözleşmeleri çerçevesinde Türkiye’de sağlık hizmetlerinden yararlandıklarını belgelendirmeleri yeterli olacaktır.

İkamet izni başvurularında geçerli bir sağlık sigortasına sahip olma, kural olarak zorunlu olsa da, istisnaî bazı durumlarda sağlık sigortası şartı aranmamaktadır⁴⁸. Bu durumlardan ilki, Hazine Müsteşarlığınca, özel sağlık sigortasının yapılmasının mümkün olmadığının bildirilmesidir. Bu ihtimalde, geçerli sağlık sigortası şartı aranmadan ikamet izni başvurusu kabul edilecektir

Türkiye’de bir yıldan beri yerleşik olma şartları aranmaksızın ilk kayıt tarihinden itibaren üç ay içinde talepte bulunmaları hâlinde genel sağlık sigortalısı olurlar. Bu sürede talepte bulunmayanlar hakkında öğrenimleri süresince genel sağlık sigortası hükümleri uygulanmaz. Kendilerince 82. maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının üçte birinin 30 günlük tutarı üzerinden genel sağlık sigortası primi ödenir.

⁴⁸ İkamet izni başvurularında aranan geçerli sağlık sigortasına sahip olma şartına getirilen ve yukarıda belirtilen istisnalar bakımından başvuruyu değerlendirecek olan makam, bağlı yetki kuralı çerçevesinde karar vermek zorundadır. Ancak bunun yanında, yabancı devletlerin bizzat ya da temsilcilikleri aracılığıyla sağlık giderlerinin karşılanacağını bildirdikleri vatandaşları için sağlık sigortası şartının idarenin takdirine bağlı olarak aranmayabileceği ayrıca hüküm altına alınmıştır (YUKKUY m. 22/17).

(YUKKUY m. 22/15). Dolayısıyla, ikamet izinleri arasında bir ayırım yapılmadığından, öğrenci ikamet izni başvurusunda bulunanlar da bu istisnadan yararlanabilecektir. Geçerli sağlık sigortasına sahip olma şartı bakımından getirilen bir diğer istisna, Dışişleri ile Sağlık Bakanlıkları tarafından yapılan sözleşme, protokol ve ilgili mevzuat çerçevesinde ülkemizde ücretsiz olarak tedavileri yapılmakta olan veya yapılmak üzere ülkemize getirilen yabancılardan bu durumlarını belgelemeleri kaydıyla sağlık sigortası şartı aranmayacağına ilişkin düzenlemedir (YUKKUY m. 22/16). Bu şartları taşıyan bir yabancının öğrenci ikamet izni başvurusunda bulunması durumunda da, ayrıca geçerli bir sağlık sigortası sunması gerekmeyecektir. Kamu kurumları aracılığıyla Türkiye’de eğitim, araştırma, staj veya kurslara katılacaklardan barınma, iaşe veya sağlığa ilişkin giderleri ilgili kamu kurumlarınca karşılanan yabancılardan geçerli sağlık sigortası istenmeyeceği YUKKUY m. 28/14 ile hükme bağlanmıştır.

Uluslararası koruma statüsü başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibi yabancılar bakımından, sağlık sigortası ile ilgili olarak özel düzenlemelere yer verilmiştir. YUKKUY m. 107/1’e göre, bahsi geçen yabancılardan herhangi bir sağlık güvencesi olmayan ve ödeme gücü bulunmayanlar, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’na tabi kılınmışlardır. Uluslararası koruma statüsü başvurusu veya uluslararası koruma statüsü sahibi yabancılar ile vatansızlar, genel sağlık sigortalısı sayıldıklarından, kendilerinden ayrıca sağlık sigortası yaptırma şartını yerine getirmeleri istenemez (Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu m. 60/1-c/7).

ddd. Eğitim Vizesi Almak

Türkiye’ye gelecek olan yabancıların kural olarak vize alması zorunludur⁴⁹. Yabancıların ülkeye girmesini engelleyecek bir durum olmadığını gösteren vize⁵⁰, YUKK m. 11 gereğince, Türkiye’de en fazla doksan

⁴⁹ Aybay/ Dardağan Kibar, s. 113; Çelikel/Öztekin Gelgel, s. 87 vd.; Çiçekli, s. 88; Dardağan Kibar, s. 110; Doğan, s. 41 vd.; Ekşi, s. 77; Erten, s. 13 vd.; Teksoy, B.: “6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununa Göre Yabancıların Vize Alma Zorunluluğu”, AÜHFD, C. 62, S. 3, 2013, s. 858.

⁵⁰ Ekşi, s. 77.

güne kadar kalma hakkı verir. Bu bakımdan yabancıların, vatandaşı oldukları veya yasal olarak buldukları ülkedeki Türk Konsolosluklarından geliş amaçlarını da belirten vize almaları yasal giriş için gerekli bir şarttır⁵¹. Bu doğrultuda, yabancılar Türkiye'ye geliş amaçları dikkate alınmak suretiyle verilebilecek vize türleri, YUKKUY m. 11/1'de turizm vizesi, transit vize, havalimanı transit vizesi, eğitim vizesi, çalışma vizesi, resmî görev vizesi ve diğer vizeler şeklinde sıralanmıştır.

Kural, Türkiye'ye vize alarak giriş yapmak olmakla birlikte, YUKK m. 12/1 uyarınca, yabancıların vize muafiyeti kapsamına girmesi durumunda vize alma zorunluluğu bulunmamaktadır⁵². Hangi durumlarda Türkiye'ye girişte vize şartı aranmayacağı, YUKK m. 12/1'de sayılmıştır⁵³. Bu bağlamda, Türkiye'ye girişte vize şartı aranmayacak yabancıardan biri de, ülkeye giriş yapacağı tarih

⁵¹ Vize, Türkiye'ye giriş konusunda mutlak bir hak sağlamadığından (YUKK m. 11/3) Türk Konsolosluklarından vize alan bir yabancı Türkiye'ye giriş yapamayabilecektir. Bu sebeple, vize alınmasına rağmen yabancıların Türkiye'ye girmesi, giriş ve çıkış sınır kapılarındaki yetkililerin takdirindedir: **Aybay/Dardağan Kibar**, s. 115; **Çelikel/Öztekin Gelgel**, s. 90; **Çiçekli**, s. 88; **Doğan**, s. 42; **Ekşi**, s. 79.

⁵² Vize muafiyetiyle ilgili olarak bkz. **Teksoy**, s. 863 vd.

⁵³ Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu anlaşmalarla ya da Bakanlar Kurulu kararıyla vizeden muaf tutulan ülke vatandaşları, Türkiye'ye giriş yapacağı tarih itibarıyla, geçerli ikamet veya çalışma izni bulunanlar, Pasaport Kanunu m. 18 uyarınca verilmiş ve geçerliliklerini yitirmemiş yabancılar mahsus damgalı pasaport sahipleri, Türk Vatandaşlığı Kanunu (RG. 12.06.2009-27256) m. 28 uyarınca doğumla Türk vatandaşı olup izin almak suretiyle Türk vatandaşlığından çıkanlar, vize alma mecburiyetinden muaf tutulmuşlardır (YUKK m. 12/1). Bunun yanında, mücbir nedenlerle, Türk hava ve deniz limanlarını kullanmak zorunda kalan taşıtlardaki yabancıardan liman şehrine çıkacak kişiler ile deniz limanlarına gelip, yetmiş iki saati geçmemek kaydıyla, liman şehrini veya civar illeri turizm amaçlı gezecek kişilerden de Türkiye'ye girişte vize şartı aranmayabilir (YUKK m. 12/2). Ancak bu ikinci halde, idarenin vize muafiyeti tanıyıp tanımama konusunda takdir yetkisi vardır. YUKK dışındaki kanunlarla da vize muafiyeti ön görülmesi mümkündür. UİK'te yer alan düzenlemeler uyarınca süresiz çalışma izni ve turkuaz kart sahipleri de, Kanun'da yer alan düzenlemeler hariç olmak üzere, Türk vatandaşlarına sağlanan haklardan aynen yararlanabileceklerinden, bu yabancıların vize alma zorunluluğu yoktur (UİK m. 10/4, 11/4). İskân Kanunu kapsamında göçmen belgesi sahibi olanlar da, yine YUKKUY m. 13/1-e gereğince vizeden muaftırlar.

itibariyle geçerli ikamet izni⁵⁴ veya çalışma izni⁵⁵ bulunanlardır (YUKK m. 12/1-b). Böylece vize muafiyeti bakımından ikamet izni çeşitleri arasında herhangi bir fark ya da istisna öngörülmemiş olduğundan⁵⁶, geçerli bir öğrenci ikamet iznine sahip yabancılar da vize muafiyetinden yararlanabileceklerdir. Bununla birlikte, YUKKUY m. 11/1-ç'de öngörülen ve Türkiye'ye öğrenim amacıyla gelecek olan yabancıların almak zorunda olduğu eğitim vizesinin YUKK m. 12/1-b karşısındaki hükmü izaha muhtaçtır. Eğitim vizesi, Türkiye'ye eğitim, öğrenim, staj, kurs, öğrenci değişim programı, Türkçe dil kursuna katılmak amacıyla gelmek isteyen yabancılar için verilen bir vize türüdür (YUKKUY m. 11/ç)⁵⁷. Bu durumda, Türkiye'de öğrenim görmek isteyen bir yabancı için YUKK m. 12/1 gereğince vize muafiyeti yoksa eğitim vizesi olarak ülkeye giriş yapma zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte, ülkede kalış süresi bakımından vize türleri arasında herhangi bir fark öngörülmediğinden, öğrenim amaçlı olarak doksan günden fazla ülkemizde kalacak olan yabancıların da, kalış amaçlarına uygun şekilde öğrenci ikamet izni almaları zorunludur.

Yukarıda da belirtildiği üzere, YUKK m. 12/1-b uyarınca vizeden muaf olan yabancıardan biri de, ülkeye giriş yapacağı tarih itibariyle geçerli bir ikamet iznine sahip olanlardır. Türkiye'de öğrenim göreceği olan yabancıların kural olarak öğrenci ikamet izni alması zorunlu olduğundan, ülkeye giriş anında geçerli bir ikamet iznine sahip bir yabancı, eğitim vizesinden muaf olacaktır. Uygulamada da eğitim vizesi, ülkemizde öğrenim göreceği

⁵⁴ İkamet izni kavramını dar ve teknik anlamda ikamet izni olarak yorumlamamak gerektiği, ikamet izni yerine geçen belgeleri de bu kapsamda değerlendirmenin Kanun'un ruhuna ve ilgili belgelerin nitelik ve amaçlarına uygun olduğu doktrinde ifade edilmiştir: **Teksoy**, s. 868.

⁵⁵ YUKKUY m. 13/1-b uyarınca, çalışma izni muafiyet teyit belgesi olanlar da vizeden muafırlar. Konuyla ilgili olarak bkz. **Teksoy**, s. 871.

⁵⁶ **Teksoy**, s. 867.

⁵⁷ Uygulamada eğitim vizesi, yabancı için vizeyi alışı amacına uygun olarak kendi içinde alt bölümlere ayrılmıştır. Buna göre, uygulamadaki eğitim vizesi türleri şunlardır: staj, staj Erasmus, staj AIESEC (Association Internationale des Étudiants en Sciences Économiques et Commerciales), Türkçe dil kursu amaçlı, kurs amaçlı, öğrenim amaçlı, KKTC öğrenim amaçlı vizeler: <http://www.mfa.gov.tr/vize-genel-bilgileri.tr.mfa> (e. t. 03.03.2017).

yabancıların öğrenci ikamet izni almaları bakımından zorunlu tutulmamıştır. Nitekim vize ya da vize muafiyetiyle ülkemize gelerek bir yükseköğretim kurumunda ön lisans, lisans, yüksek lisans, doktora, Tıpta Uzmanlık Eğitimi, Dış Hekimliği Uzmanlık Eğitimi derecelerinde öğrenim görecektir yabancı öğrencilerin ikamet izni başvurularında eğitim vizesi uygulamada aranmamaktadır⁵⁸. Bununla birlikte, eğitim vizesinden muafiyet konusunda YUKKUY m. 35/2'de bir istisnaya yer verilmiştir. Buna göre, öğrenci ikamet izni için Türkiye'den yapılacak başvurularda ilk ve orta derecede öğrenim görecektir yabancılar bakımından eğitim vizesi alma şartı aranmaktadır⁵⁹.

YUKK'ta yer alan düzenlemelere rağmen, milli eğitimle ilgili mevzuatta eğitim vizesinin zorunluluğuna ilişkin hükümlere rastlanılmaktadır. Söz gelimi, Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği⁶⁰ (OKY) m. 29/1-a'da, yabancı öğrencilerin ortaöğretim kurumlarına kayıtlarının, kural olarak öğrenim vizesi almış olmaları şartıyla yapılabileceği düzenlenmiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere, YUKKUY m. 35/2 dikkate alındığında, eğitim vizesi, yalnızca Türkiye'den yapılacak ilk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim için öğrenci ikamet izni başvurusunda esas alınmaktadır. Dolayısıyla, öğrenim vizesine ilişkin OKY hükümleri, YUKK ve YUKKUY hükümleri çerçevesinde yorumlanmalıdır. Zira YUKK ve YUKKUY'un yabancılar hukukuna ilişkin temel düzenleme niteliği taşıması ve eğitim vizesini istisnaî olarak araması nedeniyle, yabancılar bakımından daha avantajlı bir durum yaratmasının YUKK ve YUKKUY düzenlemelerinin dikkate alınmasını gerektirdiği kanaatindeyiz⁶¹.

⁵⁸ Uluslararası öğrenci değişim ve kültür programları ile AB Eğitim ve Gençlik Programları kapsamında Türkiye'de Yükseköğretim Kurumu'na bağlı üniversitelerce davet edilen yabancı öğrenciler de eğitim vizesinden muaf tutulmuşlardır: <http://www.mfa.gov.tr/vize-genel-bilgileri.tr.mfa> (e. t. 06.03.2017).

⁵⁹ On sekiz yaş altındaki çocukların vize müracaatları esnasında anne ve babasının her ikisinin de muvafakatinin alınması gerekmektedir. Anne ve babası ayrı olan veya birinin hayatta olmadığını beyan edenlerden ise, çocuğun velayetine sahip olduğunu gösteren belgenin ibraz edilmesi kaydıyla ülkemize geliş amaçlarına uygun vize verilir: <http://www.mfa.gov.tr/vize-genel-bilgileri.tr.mfa> (e. t. 06.03.2017).

⁶⁰ RG. 07.09.2013-28758.

⁶¹ Yabancı öğrencilerin özel öğretim kurumlarına giriş hakkına ilişkin hususların düzenlendiği Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde (ÖÖKY) (RG. 20.03.2012-28239) de benzer bir düzenlemeye yer verilerek, yabancıların özel öğretim

Eğitim vizesi alınması gereken hallerde, vize başvurusunun kural olarak yabancıların vatandaşı olduğu veya yasal olarak bulunduğu ülkedeki Türk Konsolosluklarına yapılması gerekir (YUKKUY m. 12/1). Aynı hüküm uyarınca elektronik ortamda da vize başvurusu yapılabilmesi mümkün olmakla beraber⁶², e-vize uygulaması Türkiye'ye turistik veya ticarî amaçlar dışındaki seyahatler için geçerli olmadığından, eğitim vizesinin bu şekilde alınması söz konusu olamaz⁶³.

Eğitim vizesi almak isteyen yabancıların, başvurularıyla beraber, öğrenim ile ilgili olarak istenebilecek bilgi ve belgeleri de, ilgili Türk

kurumlarına kaydının, ancak usulüne uygun öğrenim vizesi almış olmaları halinde mümkün olduğu ifade edilmiştir (ÖÖKY m. 51/10-a). Ancak tekraren belirtmek gerekir ki, YUKK m. 12/1-b gereğince geçerli ikamet izni, vizeden muafiyet sağlayacağından, öğrenci ikamet izni alan bir yabancıların ayrıca vize almasına gerek yoktur. Bununla birlikte, YUKKUY m. 35/2 gereğince eğitim vizesi, Türkiye'den yapılacak ilk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim için öğrenci ikamet izni başvurularında aranan bir şarttır. Bu bakımdan, Türkiye'den yapılacak özel öğretim kurumu başvuruları için YUKKUY m. 35/2 çerçevesinde eğitim vizesinin alınması zorunludur. Eğitim vizesinin istisnaî özelliğine rağmen uygulamada aranması ile ilgili olarak bir başka örnek, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen Yurtdışından Öğrenci Kabulüne İlişkin Esaslarda yer almıştır. Esaslarda yer alan düzenleme gereğince, ülkemizde öğrenim görmek isteyen yabancıların "Öğrenim Meşruhatlı Vize" sahibi olmalarının şart olduğu ve bu nedenle ülkemizdeki üniversitelerin kabul ettikleri öğrencilere "kabul mektubu" veya eşdeğer bir belge düzenlemeleri gerektiği belirtilmiştir. Yukarıda da açıklandığı üzere, yükseköğretim kurumlarında öğrenim görecekler bakımından eğitim vizesi aranmaz. Bununla birlikte, öğrenci ikamet izni başvurularında şartlar arasında yer alan "ön kayıt" şartını belgelendirmesi bakımından "kabul mektubu" veya eşdeğer bir belge düzenlenebilir. Söz konusu Esaslar hakkında bkz: http://www.yok.gov.tr/documents/10279/58373/yurtdisindan_ogrenci_kabulune_il_esas.pdf/e3ded5b2-c26e-46ed-9f05-6b74f302f5e2 (e. t. 25.10.2017).

⁶² E-vize, daha önce sınır kapılarında "bandrol" veya "kaşe" ile verilen vizelerin yerini almıştır. Başvuru sahipleri www.evisa.gov.tr internet adresinden gerekli bilgileri girmek ve buna ilişkin ödemelerini kredi kartı ile yapmak suretiyle vizelerini elektronik olarak da alabilirler. Başvurunun ardından e-vizeler, kişinin e-posta adresine gönderilmektedir: <http://www.mfa.gov.tr/yabancilarin-tabi-oldugu-vize-rejimi.tr.mfa> (e. t. 23.02.2017).

⁶³ <http://www.mfa.gov.tr/yabancilarin-tabi-oldugu-vize-rejimi.tr.mfa> (e. t. 23.05.2017).

Konsoloslughuna vermesi zarur'dir (YUKKUY m.12/3). Bu halde, eğitim vizesi başvurusu, istenilen belgelerin tamamlanmasından itibaren en geç doksan gün içinde sonuçlandırılacaktır (YUKKUY m.12/4).

bb. Türkiye'ye Girişlerine İzin Verilmeyecek Yabancılardan Olmamak

Öğrenci ikamet izni alabilmenin şartlarından bir diğeri, yabancı'nın ülkeye girişine izin verilmeyecek yabancılardan olmamasıdır (YUKK m. 39/1-b). Yabancıların yasal olarak Türkiye'ye girişleri ile ilgili genel nitelikli bu şart, öğrenci ikamet izni başvurusu şartları bakımından özel olarak düzenlenmiştir. Buna göre, Türkiye'de öğrenci olarak ikamet etmek isteyen bir yabancı'nın, ülkeye girişine izin verilmeyecek yabancılardan olması halinde⁶⁴ öğrenci ikamet izni alabilmesi ve dolayısıyla öğrencilik haklarından yararlanabilmesi mümkün olmayacaktır.

⁶⁴ Türkiye'ye girişine izin verilmeyecek yabancılar YUKK m. 7'de tek tek sayılmış ve bu yabancıların ülkeye girişlerine izin verilmeyerek geri çevrilecekleri hüküm altına alınmıştır (YUKK m. 7/1). Buna göre, pasaportu, pasaport yerine geçen belgesi, vizesi veya ikamet ya da çalışma izni olmayanlar ile bu belgeleri veya izinleri hileli yollarla edindiği veya sahte olduğu anlaşılanlar; vize, vize muafiyeti veya ikamet izin süresinin bitiminden itibaren en az altmış gün süreli pasaport veya pasaport yerine geçen belgesi olmayanlar ile YUKK m. 15 gereğince İçişleri Bakanlığı tarafından vize verilmesinde yarar görülenler hariç, vize muafiyeti kapsamında olsalar dahi, vize verilmeyecek yabancılar ülkeye girişine izin verilmeyecek yabancılardır. YUKK m. 15/1 gereğince ülkeye girişlerine izin verilmeyecek olan yabancılar ise şunlardır: - Talep ettikleri vize süresinden en az altmış gün daha uzun süreli pasaport ya da pasaport yerine geçen belgesi olmayanlar, -Türkiye'ye girişleri yasaklı olanlar, -Kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından sakıncalı görülenler, -Kamu sağlığına tehdit olarak nitelendirilen hastalıklardan birini taşıyanlar, -Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu anlaşmalar uyarınca, suçluların geri verilmesine esas olan suç veya suçlardan sanık olanlar ya da hükümlü bulunanlar, -Kalacağı süreyi kapsayan geçerli sağlık sigortası bulunmayanlar, -Türkiye'ye giriş, Türkiye'den geçiş veya Türkiye'de kalış amacını haklı nedenlere dayandıramayanlar, -Kalacağı sürede, yeterli ve düzenli maddi imkânâ sahip olmayanlar, -Vize ihlalinden veya önceki ikamet izninden doğan ya da 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre takip ve tahsil edilmesi gereken alacakları ödemeyi kabul etmeyenler veya 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa göre takip edilen borç ve cezalarını ödemeyi kabul etmeyenler.

cc. Türkiye’de Kalacağı Adres Bilgilerini Vermek

Türkiye’de öğrenim görmek isteyen yabancıların öğrenci ikamet izni alabilmek için Türkiye’de kalacağı adres bilgilerini başvuru makamına vermesi, YUKK m. 39/1-c gereğince zorunludur. Bu bağlamda, Türkiye’de bulunan yabancıların nüfus hizmetlerinin düzenlenmesine, yürütülmesine ve geliştirilmesine ilişkin esas ve usulleri düzenleyen Nüfus Hizmetleri Kanunu’nun⁶⁵ 8/1 maddesinde, YUKK kapsamındaki yabancılara kimlik numarası vermeye ve yabancılar kütüğüne⁶⁶ kaydetmeye İçişleri Bakanlığının yetkili olduğu belirtilmiştir.

Nihayetinde, Türkiye’de öğrenim görecek yabancılar da, Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca yabancılar kütüğüne kaydedilme zorunluluğuna tabidirler. Bu sebeple, Türkiye’de öğrenim görecek yabancılar ülkemizde kalacakları adres bilgilerini öğrenci ikamet izni başvurusunda bulunurken beyan etmekle yükümlüdür. Uygulamada, farklı barınma şekillerine bağlı olarak, yabancı öğrencilerden istenecek bilgi ve belgelerin de farklılaştığı görülmektedir. Buna göre, yabancı öğrencinin kiracı olarak ikamet etmesi halinde kira sözleşmesinin noter onaylı örneğini; öğrenci yurtlarında barınıyorsa, ilgili yurttta kaldığına dair belgeyi; otel, motel, hotel gibi yerlerde kalıyorsa bu yerlerde kaldığına dair belgeyi ve son olarak da akraba dışında üçüncü kişinin yanında kalacak olması durumunda yanında kalınacak olan kişinin noter onaylı taahhüdünü, öğrenci ikamet izni başvurusunda sunması gereklidir⁶⁷.

⁶⁵ RG. 29.04.2006-26153.

⁶⁶ Yabancılar kütüğü, kimlik numarası verilen yabancıların kayıtlarının elektronik ortamda tutulduğu kütüğü ifade eder (Nüfus Hizmetleri Kanunu m. 3/1-çç). Aynı Kanun’un 8/A maddesi gereğince, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığından çıkanlar ve onların üçüncü dereceye kadar alt soyları, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından elektronik ortamda tutulan Mavi Kartlılar Kütüğüne kaydedilir.

⁶⁷ <https://e-ikamet.goc.gov.tr/ikamet/IstenenBelgeler/IlkBasvuruIstenenBelgeDownload> (e. t. 04.05.2017).

2. Öğrenci İkamet İzni Başvuru Usulü

YUKK m. 21/1’de ikamet izni başvurularının yabancıнын vatandaş olduğu ya da yasal olarak bulunduğu ülkedeki Türk Konsolosluklarına yapılacağı öngörülmekle birlikte, YUKK m. 22/1 gereğince, bazı hallerde Türkiye’den de başvurunun mümkün olduğu görülmektedir. İstisnaî olarak Türkiye içinden valiliklere başvuruda bulunulabilecek hallerden biri de öğrenci ikamet iznidir (YUKK m. 22/1-ç).

Buna göre, Türkiye’de öğrenim görmek isteyen bir yabancı, vatandaş olduğu veya yasal olarak bulunduğu ülkedeki Türk Konsolosluklarına öğrenci ikamet izni için başvuruda bulunabileceği gibi, Türkiye’de bulunuyorsa, valiliklere de öğrenci ikamet izni başvurusu yapılabilir.

Öğrenci ikamet izni başvurusu yapılırken, genel olarak ikamet izni başvurusunda izlenecek usullere ek olarak, başvurudan önce öğrenim kurumuna ön kayıt yaptırılması zorunludur (YUKKUY m. 36/1). Yukarıda ayrıntılarıyla açıklanan ön kayıt işleminin tamamlanmasından sonra, öğrenci ya da öğrenim göreceği öğretim kurumu tarafından GİGM’nin belirleyeceği usul ve esaslara göre, öğrenci ikamet izni başvurusu yapılacaktır.

Öğrenci ikamet izni başvurusu, bizzat yabancı tarafından yapılabileceği gibi, başvurunun yabancıнын yasal temsilcisi⁶⁸ ya da vekâletnameyi haiz avukatı aracılığıyla yapılması da mümkündür (YUKKUY m. 21/4). İlave olarak, YUKK m. 21’e UİK m. 27 ile eklenen ek fıkraya göre, ikamet izni başvurularının yetkili aracı kurum tarafından yapılabilmesi de mümkün hale getirilmiştir (YUKK m. 21/7).

Öğrenci ikamet iznine başvuran yabancılardan on sekiz yaşını doldurmayan veya ergin olmayanların işlemlerinde, YUKKUY’un “çocukların iş ve işlemlerinde dikkat edilecek hususlar” başlıklı 122. madde hükümleri uygulanır (YUKKUY m. 36/3). Buna göre, özel kanunlardaki hükümler hariç, yabancı çocuğa ilişkin iş ve işlemlerde ortak velayet durumunda anne ve

⁶⁸ Uygulamada velayet altında olanlar adına velinin ikamet izni başvurusunda bulunacağı durumlarda başvuru çocuğa ilişkin doğum belgesinin; vesayet altında olanlar bakımından vasinin başvurusu halinde ise, vesayet kararının başvuruya eklenmesi şartı aranmaktadır: <https://e-ikamet.gov.tr/Ikamet/IsteneBelgeler/BasvuruFormuBelgelerIliskinAciklamalar> (e. t. 27.09.2017).

babanın birlikte muvafakati aranır. Muvafakat, başvurunun yapılacağı idarî mercilerin önünde de verilebilir. Eşlerden biri ve çocuk ayrı ülkelerde ise, çocuk için başvuruda bulunan anne ya da babadan, diğer eşin bu taleple ilgili muvafakati istenir. Velayetin kendisinde olduğunu belgeleyen anne ya da baba, işlemleri tek başına yapabilir. Yasal temsilci ile çocuğun farklı ülkelerde olduğu durumda, yasal temsilcinin yetkili makam huzurunda verilmiş onayı ve refakatçinin çocuğun bakımını üstlendiğine ilişkin taahhüdünün olması kaydıyla, çocuğun refakatine bırakıldığı kişiye çocuk hakkında işlemleri yapma hakkı tanınır⁶⁹.

Öğrenci ikamet izni başvuruları çerçevesinde, GİGM'nin ilk ve orta dereceli öğretim kurumları, yükseköğretim kurumları ve ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği halinde öğrencilerin iş ve işlemlerinin yürütülmesini kolaylaştırmak amacıyla gerekli tedbirleri alacağı öngörülmektedir (YUKKUY m. 35/4). Bu kapsamda olmak üzere, İçişleri Bakanlığı GİGM ile Yükseköğretim Kurulu arasında 27.10.2016 tarihinde, ülkemizde bulunan yabancı öğrenciler ile akademisyenlerin ve aile üyelerinin ikamet izni işlemlerinin hızlandırılması ve güvenli veri paylaşımının sağlanması amacıyla "İkamet İzinleri İle İlgili Protokol" ve "Veri Paylaşımı ile İlgili Protokol" adıyla iki ayrı protokol imzalanmıştır. İkamet İzinleri İle İlgili Protokol sayesinde, yabancı öğrencilerin ikamet izni işlemlerinde gerekli belgeler üniversiteler aracılığı ile toplanacak; böylece ülkemize gelen yabancı öğrencilerin işlemleri ikamet izni randevusu gerekmeksizin, hızlı bir şekilde tamamlanacak, ikamet izni belgeleri ilgili üniversitelerden teslim alınabilecektir⁷⁰.

3. Öğrenci İkamet İzni Başvurusunun Değerlendirilmesi

Öğrenci ikamet izni başvurularının incelenmesi ve sonuçlandırılması ile ilgili olarak mevzuatta özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle,

⁶⁹ YUKKUY m. 122, ayrıca çocuğun yüksek yararı söz konusu olduğunda, çocuk hakkında idare herhangi bir muvafakat, talep veya başvuru olmaksızın YUKK kapsamındaki iş ve işlemleri re'sen başlatacağını ve karara bağlayacağını öngörmektedir. Çocuklarla ilgili hükümlerde uluslararası korumaya ilişkin hususların saklı olduğuna ise, yine özel olarak vurgu yapılmıştır.

⁷⁰ Konu hakkında bkz. <http://www.yok.gov.tr/web/guest/icisleri-bakanligi-ile-protokol> (e. t. 09.05.2017).

öğrenci ikamet izni başvurusunun değerlendirilmesi sürecinde, genel olarak ikamet izni başvurusunun incelenmesi ve sonuçlandırılması ile ilgili YUKK ve YUKKUY hükümleri uygulama bulacaktır⁷¹.

YUKK m. 21/3 gereğince, öğrenci ikamet izni başvurusunun değerlendirme aşamasında başvuruya ilgili bir eksiklik olup olmadığı hususu başvuru makamı tarafından re'sen incelenir. Başvuru sırasında eksik ya da ihtiyaç duyulacak bilgi ve belgelerin bulunması halinde, bu durum yabancı öğrenciye bildirilir. Bu bildirim tarihinden itibaren otuz gün içinde eksik bilgi ve belgelerin tamamlanmaması halinde, başvuru işleminden kaldırılır (YUKKUY m. 22/1). Başvuru için istenen bilgi ve belgelerin tam olması halinde ise, Türkiye dışında yapılmış başvurularda Türk Konsoloslukları ikamet izni başvurularını görüşleri ile birlikte GİGM'ye iletir. GİGM, gerekli gördüğünde ilgili kurumların da görüşlerini almak suretiyle, başvuruları sonuçlandırarak ikamet izninin düzenlenmesi ya da başvurunun reddedilmesi için ilgili Türk Konsoloslughuna bilgi verir (YUKK m. 21/4). Türkiye içinden yapılacak ikamet izni başvuruları ise, başvuru makamı olan valiliklerce sonuçlandırılır (YUKK m. 25/1). Buna göre, öğrenci ikamet izni için gerekli şartları taşıyan ve bu konudaki bilgi ve belgeleri sunan yabancı adına valiliklerce ikamet izni düzenlenir. İkamet izni talebinin reddedilmesi halinde ise, bu işlem yine valiliklerce yabancıya, yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir (YUKK m. 25/2)⁷².

Öğrenci ikamet izni başvurusunun değerlendirilmesi sürecinde, yabancı öğrenciyle görüşme yapılabileceği gibi, lüzum halinde kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından sakıncalı bir durum olup olmadığı da araştırılır (YUKKUY m. 22/3-4). Ayrıca yabancı hakkında daha önce kamu sağlığını tehdit eden bir hastalığı hakkında herhangi bir işlem yapılmışsa, kendisinden ilave olarak sağlık raporu da istenecektir (YUKKUY m. 22/5) .

⁷¹ İkamet izni taleplerinin değerlendirilmesi ile ilgili olarak bkz. **Çelikel/Öztekin Gelgel**, s. 102; **Doğan**, s. 72 vd; **Ekşi**, s. 87 vd.

⁷² Türkiye içinden yapılan ikamet izni başvurularında başvurunun reddi, ikamet izninin uzatılmaması veya iptali yönünde olumsuz bir karar alınmışsa, yabancıların Türkiye'deki aile bağları, ikamet süresi, menşe ülkesindeki durumu ve çocuğun yüksek yararı gibi hususlar göz önünde bulundurulur ve ikamet iznine ilişkin karar ertelenebilir (YUKK m. 25/1). Konuyla ilgili olarak bkz. **Çelikel/Öztekin Gelgel**, s. 102.

Öğrenci ikamet izni başvurusu, en fazla doksan gün içinde sonuçlandırılmak zorundadır (YUKK m. 21/5)⁷³. Bununla birlikte, söz konusu sürenin aşılmasına ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Ancak düzenleyici süre niteliği arz ettiğinden, söz konusu sürenin aşılması ihtimalinde herhangi bir yaptırım söz konusu değildir⁷⁴.

4. Öğrenci İkamet İzninin Süresi

Kural olarak belli bir süre için verilen ikamet izinleri, kalış amacına uygun şekilde pasaport veya pasaport yerine geçen belgenin geçerlilik süresinden altmış gün daha kısa süreli olarak düzenlenir (YUKK m. 23/1). Bu kurala uygun olarak, öğrenci ikamet izni başvurusunda bulunan yabancıların da, Türkiye’de öğrenim görmek istediği öğrenim programının normal süresinden en az altmış gün daha uzun süreli bir pasaporta sahip olmaları şarttır⁷⁵.

Öğrenci ikamet izninin süresi ile ilgili olarak gerek YUKK m. 38’de gerek YUKKUY m. 37’de özel hükümler getirilmiştir. Buna göre, öğrenci ikamet izni süresi, öğrenim görülecek öğretim kurumunun derecesine göre farklılık arz eder. İlk ve orta dereceli öğretim kurumlarında öğrenim göreceklere, öğrenime başlanacak tarihten bir sonraki öğretim yılının başlangıcına kadar geçerli olacak şekilde en fazla bir yıla kadar ikamet izni verilir (YUKKUY m. 37/1). Ancak öğrenci ikamet izni, öğrenim süresi ile sınırlı olarak verildiğinden, öğrencinin kayıtlı olduğu öğretim kurumundaki öğrenim süresinin bir yıldan kısa olması durumunda öğrenci ikamet izni süresi, öğrenim süresini aşamaz (YUKK m. 38/4). Bakımı ve masrafları gerçek veya tüzel kişi tarafından üstlenilen ilk ve orta derecede öğrenim görecek yabancılara ise, velilerinin veya yasal temsilcilerinin muvafakatiyle öğrenimleri süresince birer yıllık sürelerle öğrenci ikamet izni verilebilir (YUKK m. 38/2).

Türkiye’deki bir yükseköğretim kurumunda ön lisans, lisans, yüksek lisans ya da doktora öğrenimi görecek yabancılara verilecek öğrenci ikamet

⁷³ Doksan günlük süre, usulüne uygun belge ibraz edildiğinin tespit edildiği andan itibaren başlayacaktır: **Doğan**, s. 68.

⁷⁴ Düzenleyici sürelerle ilgili olarak bkz. **Candan T.:** İdarî Yargılama Usulü Kanunu, Ankara 2005, s. 479-480.

⁷⁵ Konuyla ilgili olarak bkz. **Çelikel/Öztekin Gelgel**, s. 103; **Doğan**, s. 68; **Ekşi**, s. 88.

izninin ise, YUKKUY m. 37/2 gereğince, ikamet izni müracaat tarihinden itibaren öğrenim programının tamamını kapsayacak şekilde düzenlenebileceği belirtilmiştir. Bu bakımdan idare, takdir yetkisine dayanarak öğrenci ikamet iznini öğrenim programının tamamını kapsayacak şekilde verebileceği gibi, ilk ve ortaöğretim kurumlarında geçerli olduğu üzere öğrenime başlayacakları tarihten bir sonraki öğretim yılının başlangıcına kadar geçerli olacak şekilde bir yıl süreli olarak da verebilir⁷⁶. Uygulamada, öğrenci ikamet izni süreleri her bir öğrenim derecesi bakımından GİGM tarafından belirlenmiştir. Buna göre, ilk ve ortaöğretim kurumları ile MEB'e bağlı olmayan uluslararası kuruluşlara, büyükelçilik ve konsolosluklara ait öğretim kurumlarında öğrenim görecektir yabancı öğrencilere bir yıl süreyle öğrenci ikamet izni verilmektedir. Yükseköğretim düzeyinde ise, ön lisans öğrencilerine iki yıl, lisans öğrencilerine harp okulları da dâhil olmak üzere kural olarak dört yıl süreli ikamet izni verildiği görülmektedir. Lisans düzeyinde olmakla birlikte öğrenim süresi dört yıldan fazla olan bölümlerden dış hekimliği, eczacılık ve veterinerlik fakültelerinde okuyacak olan öğrencilere yasal öğrenim süresi olan beş yıl, tıp fakültesinde okuyacak olanlara ise, altı yıl süreli öğrenci ikamet izni verilmektedir. Lisansüstü eğitim düzeyinde ise, yüksek lisans öğrenimi göreceklere iki yıl, doktora öğrenimi göreceklere tıpta uzmanlık ve dış hekimliğinde uzmanlık eğitimi alacak olanlar da dâhil olmak üzere üç yıl süreli ikamet izni verilmesi söz konusudur. Türkiye'ye yükseköğrenim görmek üzere geldiği halde, öğrenim göreceği üniversitesi tarafından Türkçe kursuna yönlendirilenler ile YUKK ve YUKKUY düzenlemelerinde kısa dönem ikamet izni almakla mükellef tutulan, fakat GİGM uygulamalarında öğrenci ikamet izni verilen değişim programı öğrencilerine verilecek öğrenci ikamet izni süresi ise, bir yıl olarak belirlenmiştir⁷⁷.

⁷⁶ Öğrenci ikamet izni ile Türkiye'de geçirilen sürelerin Türk vatandaşlığının genel yoldan kazanılmasında aranılan ikamet şartının sağlanmasına etkisi konusunda ayrıca bkz. Güner, s. 311 vd.; Özbek Hadimoğlu, N.: "Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarı'sında Yer Alan İkamet İzni Türleri İle Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun Olağan Telsik Yoluyla Türk Vatandaşlığının Kazanılmasında Aranılan İkamet Şartı Arasındaki İlişki", TBBD, C. 102, 2012, s. 152 vd.

⁷⁷ Uygulamaya ilişkin tespitler için bkz. https://e-ikamet.goc.gov.tr/_Ikamet/IsteneBelgeler/IlkBasvuruIsteneBelgeDownload (e. t. 28.05.2017).

Yabancı öğrencinin normal öğrenim süresi sonunda mezun olamaması durumunda, YUKKUY m. 37/2'de, öğrencinin ikamet izninin en fazla birer yıllık sürelerle ve azamî eğitim süresini aşmayacak şekilde uzatılacağı öngörülmüştür. Buna göre, devam eden öğrenimi nedeniyle ikamet iznini uzatmak isteyen bir yabancı öğrenci, ikamet izni süresinin dolmasına altmış gün kala ve her koşulda ikamet izni süresi dolmadan önce yurt içindeki valiliklere başvuruda bulunabilir (YUKK m. 24/2). Süresinde yapılmayan başvurularda ise, kabul edilebilir bir gerekçe sunulamaması durumunda, ikamet izni süresi on günden fazla aşılmışsa, yabancı öğrencinin sınır dışı edilmesi gündeme gelecektir (YUKK m. 54/1-g)⁷⁸.

Öğrenci ikamet izni süresinin uzatılması çerçevesinde, süresinde yapılan başvuru üzerine söz konusu yabancı öğrencilere harca tabi olmayan bir belge verilir. Bu belge, ikamet izni süreleri sona ermiş olsa dahi yabancı öğrencinin, hakkında karar verilinceye kadar Türkiye'de kalmasına imkân verecektir (YUKK m. 24/2).

Öğrenci ikamet izni sahibi bir yabancı mezun olması durumunda, ikamet izni, mezuniyet tarihi itibarıyla kesilir (YUKKUY m. 37/2). Bu sebeple, Türkiye'de kalmaya devam edilecekse, YUKKUY m. 26/1 gereğince mezuniyet tarihinden itibaren on gün içinde yeni kalış amacına uygun bir ikamet izni için valiliğe başvuruda bulunulması gerekir (YUKKUY m. 37/2). Bu ihtimalde, söz konusu yabancılara ikamet izni müracaat belgesi verilir ve on günlük süre mezuniyet tarihinden itibaren başlar (YUKKUY m. 37/2). Son olarak belirtmek gerekir ki, valiliklerce sonuçlandırılacak ikamet izni uzatma başvurusu sonucunda uzatılan ikamet izni, YUKK m. 24/3 uyarınca yasal izin sürelerinin bitim tarihinden itibaren başlatılır⁷⁹.

5. Öğrenci İkamet İzni Başvurusunun Reddi ile Öğrenci İkamet İzninin İptali veya Uzatılmaması

Öğrenci ikamet izni başvurusunun reddi, mevcut öğrenci ikamet izninin iptali veya uzatılmaması nedenleri, YUKK m. 40'da özel olarak hüküm altına

⁷⁸ Söz konusu yabancı öğrenciler, Türkiye'de bulunmaları mevzuata aykırı görüldüğünden sınır dışı edilmektedirler: **Bayraktaroğlu Özçelik**, s. 221 vd.

⁷⁹ Konuyla ilgili olarak bkz. **Çelikel/Öztekin Gelgel**, s. 103; **Doğan**, s. 69; **Ekşi**, s. 88.

alınmıştır. Söz konusu düzenleme dikkate alındığında, hem öğrenci ikamet izni başvurusunun reddi, hem de mevcut öğrenci ikamet izninin iptali veya süresinin uzatılmama sebeplerinin ortak gerekçelere bağlanmış olduğu görülmektedir.

Yukarıda YUKK m. 39 bağlamında açıklanan öğrenci ikamet izni alabilmek için gerekli şartlara sahip olmayan bir yabancı için reddedilir (YUKK m. 40/1-a). Söz konusu şartların öğrenci ikamet izni verildikten sonra ortadan kalkması ise, aynı düzenlemede mevcut ikamet izninin iptal sebebi olarak görülmüştür. Bu durumda, YUKK m. 39'da sayılan şartları sağladığı için öğrenci ikamet izni alan bir yabancı için, öğrenci ikamet izninin süresi devam ederken, bu şartlardan bir ya da birkaçını kaybetmesi ihtimalinde, öğrenci ikamet izni iptal edilmek zorunda olduğu gibi, durumun öğrenci ikamet izninin süresinin uzatılmasına ilişkin değerlendirme aşamasında tespiti halinde, süre uzatımının yapılmasına engel teşkil edecektir.

Yabancı öğrencinin öğrenimini sürdürmeyeceği konusunda kanıtların ortaya çıkması (YUKK m. 40/1-b) veya öğrenci ikamet izninin verilmiş amacı dışında kullanıldığının belirlenmesi (YUKK m. 40/1-c) ihtimalinde, öğrenci ikamet izni iptal edilmek zorundadır. Bunun yanında, durumun öğrenci ikamet izni süresinin uzatılması amacıyla yapılan başvurunun değerlendirilmesi aşamasında tespiti halinde, yine süre uzatımı mümkün olmayacaktır (YUKK m. 40/1).

YUKK m. 40/1-ç'de son olarak, yabancı öğrenci hakkında geçerli bir sınır dışı etme kararı veya Türkiye'ye giriş yasağı kararı alınması, öğrenci ikamet izni başvurusunun ret sebebi olarak görülmüştür. Aynı şekilde, öğrenci ikamet izni başvurusu değerlendirme aşamasında mevcut olmayan bu ret sebeplerinin, sonradan ortaya çıkması ihtimalinde de mevcut öğrenci ikamet izninin iptal edileceği kanun koyucu tarafından ifade edilmiştir. Bağlantılı olarak, mevcut öğrenci ikamet izni süresinin uzatılması çerçevesinde bu sebeplerin tespiti de, yine sürenin uzatılmamasına gerekçe teşkil edecektir.

Öğrenci ikamet izni başvurusunun Türkiye içinden yapılması ihtimalinde başvurusunun reddi, mevcut ikamet izni süresinin uzatılmaması veya iptali ile ilgili işlemlerin tebliği valiliklerce yapılır (YUKK m. 25/1). YUKK'ta yer alan düzenlemeyle, ikamet izni talebinin reddi, mevcut ikamet izninin uzatılmaması veya iptali kararları, yabancıya ya da yasal temsilcisine veya avukatına tebliğ

edilir⁸⁰. Tebligatta, yabancıнын karara karşı itiraz haklarını etkin şekilde nasıl kullanabileceği ve bu süreçteki diğer yasal hak ve yükümlülükleri de yer alır (YUKK m. 25/2).

Yabancı öğrencilerin öğrencilik ve kayıt durumlarında meydana gelebilecek değişikliklerin öğrenci ikamet iznine bazı etkileri olabilir. Bu bakımdan, yabancı öğrenciler ve ilgili öğretim kurumları, öğrencilik ve kayıt durumuna ilişkin değişiklikleri yirmi gün içinde il göç idaresi müdürlüklerine bildirmek zorundadırlar (YUKKUY m. 35/11). Bu konuda, yükseköğretim kurumlarında öğrenim göreceğ öğrenciler için bazı ek özel düzenlemelere yer verilmiştir. Yabancı öğrenci, Türkiye’de öğrenim göreceğ eğitim kurumuna ön kaydını yaptırdıktan sonra öğrenci ikamet izni almak üzere başvuruda bulunabileceğinden, yabancı öğrencinin hangi üniversite, fakülte ya da bölümde eğitim alacağı önceden bellidir. Bunun bir sonucu olarak, yabancı öğrenci, ikamet iznini bu bilgiler doğrultusunda alır. Ancak ilerleyen dönemlerde bu bilgiler açısından değişiklikler gündeme gelebilir. Bu durumda ortaya çıkacak ihtimallere göre, mevcut ikamet izni geçerliliğini koruyabileceğ gibi, yeni bir ikamet izninin düzenlenmesi de söz konusu olabilir. Buna göre, bir yabancı öğrenci öğretim kurumunu değiştirmeksizin fakülte veya bölüm değişikliği ya da bulunduğu ili değiştirmeden öğretim kurumu değişikliği yaptığı takdirde, öğrenciliğe ara vermemek ve süresinde bildirimde bulunmak kaydıyla mevcut öğrenci ikamet izni geçerliliğini korur. Yeni fakülte, bölüm ya da öğretim kurumunda öğrenim süresi, ikamet izni süresinden daha uzun ise, bu durumda ikamet izni bittiği tarihten itibaren öğrenim süresi kadar uzatılır (YUKKUY m. 35/12-a). Ancak yabancı öğrencinin farklı bir ilde öğrenimini sürdüreceğ olması ihtimalinde, öğrenime devam edilecek il valiliğince mevcut ikamet izni kesilerek, yeni öğrenim süresi kadar ikamet izni düzenlenecektir (YUKKUY m. 35/12-b).

6. Öğrenci İkamet İzni Yerine Geçen Belgeler

Yabancı öğrencilerin Türkiye’de her derecede öğrenim görebilmesinin temel şartı, yukarıda da ifade edildiği üzere geçerli bir öğrenci ikamet iznine

⁸⁰ Türkiye burslusuz öğrencilerin öğrenci ikamet izinlerinin reddi, mevcut öğrenci ikamet izinlerinin uzatılmaması veya iptali halinde, burs veren kuruma da bilgi verilir (YUKKUY m. 39/2).

sahip olmaktır. YUKK'taki konuya ilişkin diğer şartların da mevcudiyeti halinde, öğrenci ikamet izni ile öğrenim hakkını kullanabilen yabancı öğrenciler, istisnaen mevzuatta öngörülen diğer belgelerle de bunu sağlayabilmektedir. Buna göre, öğrenci ikamet izni yanında yabancı öğrencilere Türkiye'de öğrenim hakkı sağlayan belgeler, aile ikamet izni belgesi, çalışma izni belgesi, çalışma izni muafiyet belgesi, uluslararası koruma statüsü başvuru sahibi kimlik belgesi, uluslararası koruma statüsü sahibi kimlik belgesi ve insan ticareti mağduru ikamet izni belgesidir.

a. Aile İkamet izni

Bir yabancıya öğrenci ikamet izni almaksızın Türkiye'de öğrenim hakkı sağlayan belgelerden ilki, aile ikamet iznidir⁸¹. Buna göre, aile ikamet iznine sahip olan bir yabancının öğrenci ikamet izni alma koşullarının ortaya çıkması halinde, öğrenci ikamet izni almasına gerek kalmaksızın mevcut aile ikamet izni ile öğrenci ikamet izninin sağladığı haklardan aynen yararlandırılması, YUKKUY m. 26/5 gereğince mümkündür. Ancak bu istisnaî durum, YUKK m. 34/4 uyarınca yalnız ilk ve ortaöğretim kurumlarındaki eğitim için geçerlidir. Zira aile ikamet izni, on sekiz yaşına kadar ilk ve orta öğretim kurumlarında öğrenim hakkı sağlamaktadır (YUKK m. 34/4).

On sekiz yaşını doldurmuş aile ikamet iznine sahip bir yabancının öğrenci ikamet izni almaksızın mevcut aile ikamet izni ile öğrenim hakkını kullanıp kullanamayacağına ilişkin bir düzenleme YUKK'ta yer almamaktadır. Buna karşın, YUKKUY m. 26/5 gereğince bunun mümkün olduğu söylenebilir. Zira YUKKUY m. 26/5'te, aile ikamet iznine sahip olan bir yabancının öğrenci ikamet izni alma koşullarının ortaya çıkması halinde, aile ikamet izninin devam ettirileceği ve yabancının öğrenci ikamet izninin sağladığı haklardan da aynen yararlanacağı hükme bağlanmıştır. YUKK ve YUKKUY'da bu durum her ne

⁸¹ Aile ikamet izni ile ilgili olarak bkz. **Çiçekli**, s. 103 vd.; **Çelikel/Öztekin Gelgel**, s. 107 vd.; **Doğan**, s. 74 vd.; **Eksi**, s. 90 vd. Aile ikamet izninin kimlere verilebileceği YUKK m. 34/1'de düzenlenmiştir. Buna göre, Türk vatandaşlarının, Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 28. maddesi kapsamında olanların veya ikamet izinlerinden birine sahip olan yabancılar ile mültecilerin ve ikincil koruma statüsü sahiplerinin yabancı eşine, kendisinin veya eşinin ergin olmayan yabancı çocuğuna, kendisinin veya eşinin bağımlı yabancı çocuğuna, her defasında üç yılı aşmayacak şekilde aile ikamet izni verilebilir.

kadar ikamet izinleri arasında geçiş olarak değerlendirilse de, bu durumda ikamet izinleri arası bir geçişten ziyade, yabancının ülkede kalış amacına uygun olarak sahip olduğu ikamet izninin kapsamının genişlemesi ve aynı zamanda öğrenci ikamet izni işlevi görmesi hali söz konusudur.

Yabancıların, ikamet izninin verilmesine esas olan gerekçenin sona ermesi veya farklı bir gerekçenin ortaya çıkması hâlinde, YUKK m. 29/1 gereğince, yeni kalış amacına uygun ikamet izni talebinde bulunabileceği hüküm altına alınmıştır. Bu çerçevede, öğrenci ikamet iznine sahip olan bir yabancının aile ikamet izni alma koşullarının ortaya çıkması halinde, bu kişi adına aile ikamet izni düzenlenir. Aile ikamet izni alan bir yabancı öğrenci, ikamet izni koşullarını taşımaya devam ettiği sürece, öğrenci ikamet izninin sağladığı haklardan da aynen yararlanmaya devam edecektir (YUKKUY m. 26/4). Bu durumda kanun koyucunun ifade ettiği manada ikamet izinleri arasında gerçek manada bir geçişten bahsedilebilir.

b. Çalışma İzni veya Çalışma İzni Muafiyet Teyit Belgesi

YUKK m. 27/1 uyarınca, geçerli bir çalışma izni ile UİK'in 10. maddesine istinaden verilen çalışma izni muafiyet teyit belgesi, ikamet izni sayılır. Buna göre, bir yabancının Türkiye'de çalışabilmesi için almak zorunda olduğu çalışma izni, ikamet izninden muafiyet sağlar (UİK m. 3/1-c). Aynı şekilde, çalışma izninden muafiyet sağlayan çalışma izni muafiyet belgesi de, ikamet izninden muafiyet getirecektir (UİK m. 12/1)⁸².

Görüldüğü üzere, çalışma iznine veya çalışma izni muafiyet belgesine sahip olarak Türkiye'de çalışma hakkını kullanan bir yabancı, Türkiye'de öğrenim görmek isteyebilir. Böyle bir ihtimalde, bu yabancının öğrenci ikamet izni almasına gerek yoktur. Zira geçerli bir çalışma iznine veya çalışma izni muafiyet belgesine sahip olmak ikamet izninden muafiyet sağladığından, yabancının ayrıca öğrenci ikamet izni almasına gerek kalmaksızın, mevcut çalışma izni veya çalışma izni muafiyet belgesiyle öğrenci ikamet izninin sağladığı haklardan aynen yararlanması mümkündür (YUKKUY m. 26/6).

⁸² Konuyla ilgili olarak bkz. **Çelikel/Öztekin Gelgel**, 2017, s. 200 vd; **Doğan**, s. 168.

c. Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi Kimlik Belgesi ve Uluslararası Koruma Statüsü Kimlik Belgesi

Uluslararası koruma başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerin ikamet izninden muaf oldukları YUKK m. 20/g ve buna bağlı olarak da YUKKUY m. 20/1-g ile hüküm altına alınmıştır⁸³. Bu muafiyet hali, YUKKUY m. 35/1’de öğrenci ikamet izni bakımından özel olarak tekrarlanmış; uluslararası koruma başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahipleriyle ilgili ikamet iznine ilişkin hükümlerin saklı tutulduğu ifade edilmiştir.

YUKKUY “uluslararası koruma” başlıklı Üçüncü Kısmında, başvuru hak ve yükümlülükleri kapsamında ikamet izninden muafiyete ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Buna göre, uluslararası koruma başvuru sahibi kişiler ile uluslararası koruma statüsü sahiplerinin Türkiye’de öğrenim görmek için öğrenci ikamet izni almak zorunda olmadıkları, bu kişilerin ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarındaki eğitim hizmetlerinden statülerini gösteren belgelerini ibraz etmek suretiyle yararlanabilecekleri düzenleme altına alınmıştır (YUKKUY m. 105/1).

Benzer bir düzenlemeye, yükseköğretim derecesinde öğrenim görecekl bakımından da rastlamak mümkündür. Uluslararası koruma başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahiplerinden yabancı öğrencilerle ilgili genel hükümler çerçevesinde Türkiye’de ön lisans, lisans, yüksek lisans ya da doktora öğrenimi hakkı elde edenler, ayrıca öğrenci ikamet iznine gerek olmaksızın, statülerini gösteren belgeleriyle öğrenim görebilirler (YUKKUY m. 105/3).

d. İnsanî İkamet İzni

YUKK m. 46 uyarınca, diğer ikamet izni türlerinin verilmesindeki şartlar aranmaksızın, yabancıya, içinde bulunduğu bazı zor koşullar nedeniyle Türkiye’de kanuna uygun bir şekilde belli bir süre kalabilmesi için insanî ikamet

⁸³ Uluslararası koruma başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibi yabancıların ikamet de dahil olmak üzere sahip oldukları haklar ile ilgili olarak ayrıca bkz. **Baran Çelik, N.:** “Türk Hukukunda Uluslararası Koruma Başvurusunda Bulunan veya Uluslararası Korumadan Yararlanan Yabancıların Hak ve Yükümlülükleri”, İnönü ÜHFD, Özel Sayı C. 1, 2015, s. 81 vd.

izni verilebilmektedir⁸⁴. Bu anlamda insanî ikamet izni, aynı zamanda hamiline öğrenim hakkı veren belgeler arasında kabul edilmektedir.

İnsanî ikamet izninin, hamili yabancıya öğrenim hakkını kullanabilmesi imkânı verdiğiine ilişkin YUKK'ta açık bir hüküm olmamakla birlikte, YUKKUY m. 26/7'nin ikamet izinleri arası geçişe ilişkin düzenlemesinden bu sonuca varılabilmektedir. Söz konusu düzenlemeye göre, insanî ikamet izni sahibi yabancılar, öğrenci ikamet izni alabilme koşullarının ortaya çıkması halinde, mevcut insanî ikamet izinleriyle öğrenci ikamet izninin sağladığı haklardan aynen yararlanabilir. Bu nedenle, insanî ikamet izni sahibi bir yabancıнын öğrenim hakkından yararlanabilmesi için öğrenci ikamet iznine geçmesi zorunlu değildir.

e. İnsan Ticareti Mağduru İkamet İzni

İnsanî ikamet izninde olduğu gibi, insan ticareti mağduru ikamet izni⁸⁵ sahibi bir yabancı da, öğrenci ikamet izni alabilme koşullarının ortaya çıkması halinde, öğrenci ikamet izni almadan bu iznin sağladığı haklardan aynen yararlanabilme imkânına sahiptir (YUKKUY m. 26/7). Dolayısıyla, YUKKUY'da ikamet izinleri arası geçiş olarak adlandırılan bu durum çerçevesinde, insan

⁸⁴ İnsanî ikamet izninin verilebileceği haller, YUKK m. 46/1'de sayılmıştır. Buna göre, Çocuğun yüksek yararı söz konusu olduğunda, -Haklarında sınır dışı etme veya Türkiye'ye giriş yasağı kararı alındığı halde, yabancıların Türkiye'den çıkışları yaptırılmadığında ya da Türkiye'den ayrılmaları makul veya mümkün görünmediğinde, -YUKK m. 55 gereği, yabancı hakkında sınır dışı kararı alınmadığında, -YUKK m. 53 uyarınca verilen sınır dışı kararına, m. 72 gereğince verilen kabul edilemez başvuru kararına ve m. 77 gereğince başvurunun geri çekilmiş sayılması kararına karşı yargı yoluna başvurulduğunda, -Başvuru sahibinin ilk iltica ülkesi veya güvenli üçüncü ülkeye geri gönderilmesi işlemlerinin devam ediyor olması durumunda, -Âcil nedenlerden dolayı veya ülke menfaatlerinin korunması ile kamu düzeni ve kamu güvenliği açısından Türkiye'ye girişine ve Türkiye'de kalmasına izin verilmesi gereken yabancıların, ikamet izni verilmesine engel teşkil eden durumları sebebiyle diğer ikamet izinlerinden birini alma imkânı bulunmadığında, - Olağanüstü durumlarda, insanî ikamet izni verilebilir.

⁸⁵ İnsan ticareti mağduru ikamet izni, insan ticareti mağduru olduğu veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe duyulan yabancılar, yaşadıklarının etkisinden kurtulabilmeleri ve yetkililerle iş birliği yapıp yapmayacaklarına karar verebilmeleri amacıyla diğer ikamet izinlerinin verilmesindeki şartlar aranmadan valiliklerce otuz gün süreli olarak verilir (YUKK m. 48/1).

ticareti mağduru ikamet iznine sahip bir yabancı, öğrenci ikamet iznine geçişine gerek kalmaksızın öğrenim hakkını kullanabilecektir.

İnsan ticareti mağduru ikamet izni ile öğrencilik haklarından yararlanan yabancılar, ikamet izni süresinin sona ermesi, ikamet süresinin uzatılmaması veya ikamet izninin iptali hallerinde, öğrenciliği devam ediyorsa, öğrenci ikamet izni başvurusunda bulunarak bu izni almak suretiyle öğrenimini sürdürebilecektir (YUKK m. 29/1).

SONUÇ

Çağdaş hukuk sistemlerinde, vatandaşla yabancı arasında temel hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından eşitliği engelleyen sınırlamaların asgarîye indirilmesi eğilimi olmakla birlikte, bu alanda mutlak bir eşitlikten söz etmek henüz mümkün değildir. Bunun bir sonucu olarak, temel hak ve hürriyetler, yabancılar aleyhine sınırlanabilmektedir. Bir temel hak ve hürriyet olan eğitim ve öğrenim hakkı açısından da geçerli olan bu ilke doğrultusunda, yabancıların Türkiye’de öğrenim hakkının sınırlanması veya vatandaşa oranla bu konuda ek şartlar öngörülebilmesi mümkündür.

Türkiye’de yabancıların öğrenim görebilmesi için, kural olarak yerine getirilmesi gerekli en temel şart, öğrenci ikamet izninin alınmasıdır. Öğrenci ikamet izni ile ilgili olarak YUKK ve YUKKUY’da yer alan düzenlemeler, mevzuatta var olan boşluğu doldurması bakımından olumlu bir gelişmedir. Bunun yanında, ikamet izinleri arasında geçiş düzenlemesi ile YUKKUY’da sayılan hallerle sınırlı olmak üzere, bir yabancıya öğrencilik koşullarının ortaya çıktığı durumlarda tekrar öğrenci ikamet izni almak üzere başvuruda bulunmadan, mevcut ikamet izni ile öğrencilik haklarından yararlanabilmesi yabancılar bakımından büyük bir kolaylık yarattığı gibi usul ekonomisine de uygundur.

Kamu kurum ve kuruluşları aracılığıyla gelecek olan yabancı öğrenciler bakımından öğrenci ikamet izni şartı aransa da, başvuru sırasında bu yabancılar bir takım kolaylıklar sağlanması, yabancı öğrencilerin ülkemizde öğrenim görmelerinin teşvik edildiği ve uluslararası öğrenci hareketliliğinin desteklendiği manasına gelmektedir. Benzer şekilde öğrenci ikamet izni ile ilgili olarak kamu kurumları arasında işbirliğine yönelik olarak imzalanan

protokoller de, başvuru sürecini hızlandırması ve prosedürü kolaylaştırması bakımından önemlidir.

MEB tarafından yayımlanan genelge uyarınca, zorunlu eğitim kapsamına giren yabancıların öğretim kurumlarına kayıtlarının yapılabilmesi için YUKK'ta düzenlenen ikamet izni türlerinden birine sahip olması veya ikamet izni muafiyeti kapsamına girmesi ya da geçici koruma altına alınmış olmasının yeterli görülmesi uygulama açısından bir başka olumlu gelişmedir. Bu sayede, öğrenim hakkından yararlanacak olan yabancılar geniş bir açıdan ele alınmış ve ülkede yasal olarak bulunan yabancıların öğrenci ikamet izni yanında söz konusu belgelerle ilk ve ortaöğretimden yararlanabilmeleri imkânı sağlanmıştır.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz M./Ariner, H. O.:** "Turkey's New Law On Foreigners and International Protection: An Introduction", Turkish Migration Studies Group, Briefing Paper 2, 2014, s. 1-25.
- Adem, M.:** "Ulusal Eğitim Politikamız Nasıl Olmalıdır", AÜSBFD, C. 52, S.1, 1997, s. 51-65.
- Aybay, R./ Dardağan Kibar, E.:** Yabancılar Hukuku, İstanbul 2010.
- Baran Çelik, N.:** "Türk Hukukunda Uluslararası Koruma Başvurusunda Bulunan veya Uluslararası Korumadan Yararlanan Yabancıların Hak ve Yükümlülükleri", İnönü ÜHFD, Özel Sayı, C. 1, 2015, s.67-148.
- Bayraktaroğlu Özçelik G.:** "Yabancılar Ve Uluslararası Koruma Kanunu Hükümleri Uyarınca Yabancıların Türkiye'den Sınırdışı Edilmesi", TBBD, S. 108, 2013, s. 211-258.
- Çelikel, A./ Öztekin Gelgel, G.:** Yabancılar Hukuku, İstanbul 2017.
- Çiçekli, B.:** Yabancılar ve Mülteci Hukuku, Ankara 2014.
- Çörtoğlu Koca, S.:** "Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Uyarınca Yabancıların Türkiye'de İkameti ve Uzun Dönem İkamet İznine İlişkin Değerlendirmeler", ABD, S. 2016/2, s. 42-88.
- Dardağan Kibar, E.:** "An Overview Discussion of the New Turkish Law On Foreigners and International Protection", Perceptions, 2013, Vol. XVIII, No: 3, s. 109-128.
- Doğan, V.:** Türk Yabancılar Hukuku, Ankara 2016.
- Erten, R.:** "Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Hakkında Genel Bir Değerlendirme", GÜHFD, C. XIX, S. 1, 2015, s. 3-51.
- Ekşi, N.:** Yabancılar ve Uluslararası Koruma Hukuku, İstanbul 2014.
- Güner, C.:** "Yetkili Makam Kararıyla Genel Yoldan Türk Vatandaşlığının Kazanılmasında Öğrenci Olmanın Etkisi", YBHD, 2016/2, s. 291-332.
- Kaya, E.:** "Eğitim Hakkı ve Özgürlüğünün Temeli Olarak Tercih Hakkı", TAAD, S. 21, 2015, s. 124-167.
- Özbek Hadimoğlu, N.:** "Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarı'sında Yer Alan İkamet İzni Türleri İle Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun Olağan

Telsik Yoluyla Türk Vatandaşlığının Kazanılmasında Aranılan İkamet Şartı Arasındaki İlişki”, TBBD, C. 102, 2012, s. 149-172.

Özbek, N.: Türkiye’deki Yabancıların Öğrenim ve Öğretim Özgürlüğü, Ankara 2000, s. 39 vd.

Sargin, F.: “Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkiye’ye Giriş, Türkiye’de İkamet Etme ve Çalışma Hakları”, MHB, Yılmaz Altığ’a Armağan, S. 1-2, 1997-1998, s. 317-354.

Tekinalp, G.: Türk Yabancılar Hukuku, İstanbul 2003.

Teksoy, B.: “6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununa Göre Yabancıların Vize Alma Zorunluluğu”, AÜHFD, C. 62, S. 3, 2013, s. 855-906.

http://www.goc.gov.tr/icerik6/yabanci-misyon-personeli-ve-aile-bireylerinin-ikamet-islemleri_409_414_4652_icerik (e. t. 23.02.2017).

http://www.goc.gov.tr/files/files/faaliyet_raporu_020617.pdf (e. t. 25.10.2017).

http://www.goc.gov.tr/icerik6/ikamet-izni-cesitleri_409_414_4664_icerik (e. t. 23.02.2017).

<https://e-ikamet.goc.gov.tr/ikamet/IstenenBelgeler/IlkBasvurulstenenBelgeDownload> (e. t. 15.06.2017).

<http://ggm.gtb.gov.tr/gumruk-idareleri/hudut-kapilari> (e. t. 15.04.2017).

<http://www.mfa.gov.tr/vize-genel-bilgileri.tr.mfa> (e. t. 03.03.2017).

<http://www.mfa.gov.tr/vize-genel-bilgileri.tr.mfa> (e. t. 06. 03. 2017).

<http://www.mfa.gov.tr/vize-genel-bilgileri.tr.mfa> (e. t. 06. 03. 2017).

http://www.yok.gov.tr/documents/10279/58373/yurtdisindan_ogrenci_kabulune_il_esas.pdf/e3ded5b2-c26e-46ed-9f05-6b74f302f5e2 (e.t.25.10.2017).

<http://www.mfa.gov.tr/yabancilarin-tabi-oldugu-vize-rejimi.tr.mfa> (e. t. 23.02.2017).

<https://e-ikamet.goc.gov.tr/ikamet/IstenenBelgeler/IlkBasvurulstenenBelgeDownload> (e. t. 04.05.2016).

<http://www.yok.gov.tr/web/guest/icisleri-bakanligi-ile-protokol> (e. t. 09.05.2017) .

<https://e-ikamet.goc.gov.tr/lkamet/IsteneBelgeler/IlkBasvurulsteneBelgeDownload> (e. t. 28.05.2017).

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/yabyonegiogr_1/yabyonegiogr_1.html (e. t. 01.03.2017).

<https://eikamet.goc.gov.tr/lkamet/IsteneBelgeler/BasvuruFormuBelgelerli/skinAciklamalar> (e. t. 27.09.2017).